

Vienīgais ceļš, kā pārraut Covid-19 ķēdi, – nesatīkties klātienē.
Latvijas Universitātes un LMT pētījums.

→ 4. lpp.

Līdz nākamā gada augustam Kuldīgas un Saldus reģionālajos maršrutos autobusu pasažierus turpinās pārvadāt *Tukuma auto*.

→ 4. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kurzemnieks

Cena
1,20 eiro

Nr. 90
(11 621)

Piektdiena, 2020. gada 13. novembris

Kā Rumbas pagastā klājas tīršķirnes liellopu saimniecībai *Kolumbi*? Daces un Aigara Melderu mērķis ir vietējam tirgum piegādāt ekoloģiski audzētu biogaļu.

→ 5. lpp.

Triju Zvaigžņu ordeņa cienīgi

ANDRIS VASIĻEVSKIS

- Kalpojot Alsungas un citās suitu draudzēs, iesaistījies kopienas dzīvē, mudinājis tautas dziesmām, tai skaitā burdonam, rast saikni ar katoliskajām tradīcijām.
- Bijis priesteris Kuldīgas katoļu baznīcā, arī Liepājas Sv. Jāzepa katedrālē, kurai atjaunots jumts.
- Tagad kalpo Aizputes, Pāvilostas un Vecpils draudzē, atkal kopjot arī tautas kultūras mantojumu.

JANA JĀKOBSONE

- Kuldīgas novada pašvaldībā strādā kopš 2005. gada. Biedrības ICOMOS Latvija valdes priekšsēde. Ir doktores grāds arhitektūrā.
- Vadījusi vairāku pilsētvides attīstības koncepciju un pētījumu izstrādi.
- Publicē zinātniskus darbus, uzstājas starptautiskās konferencēs.
- Gatavo Kuldīgas nomināciju UNESCO pasaules mantojuma sarakstam, vasarā to prezentēja Valsts prezidentam Egilam Levitam viņa vizītē šeit.

Par sevišķiem nopelniem Latvijas labā Valsts prezidents Egils Levits un Ordeņu kapituls par Triju Zvaigžņu ordeņa virsniekiem iecēlis trīs mūspusē pazīstamus cilvēkus: Kuldīgas novada pašvaldības būvvaldes vadītāju, arhitekti Janu Jākobsoni, etniskās kultūras centra *Suiti* valdes priekšsēdi Daci Martinovu un katoļu draudžu prāvestu Andri Vasiļevski.

DACE MARTINOVA

- Vairāk nekā desmit gadu vada biedrību *Etniskās kultūras centrs „Suiti”*.
- Viņas vadībā notiek UNESCO pasaules nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā iekļautās suitu kultūrtelpas, tostarp tautas tērpa, izpēti, tiek iedzīvināti senie godi un citas tradīcijas.

Vīsi apbalvotie atzīst, ka tas ir milzīgs, patīkams pārsteigums. J.Jākobsone pat smejas: jautājusi kolēģiem, vai nav 1. aprīlis. „Joprojām nenojaušu, kas mani nominējis. Protams, par darba novērtējumu jutos gandarīta un pagodināta. Šī ir liela motivācija darīt vēl vairāk, jo jūtu, ka cilvēki paveikto vērtē un novērtē,” atzīst J.Jākobsone.

Arī D.Martinova teic, ka kaut ko tādu nav varējusi iedomāties, un saka lielu paldies sveicējiem: „Iespējams, tiek novērtēts suitu kopienas labā padarītais.” A.Vasiļevskis uzskata, ka ordenis nav viņam vien, bet visiem suitiem: „Savā laikā kā suitu draudžu prāvests esmu bijis kopienai priekšgalā. Mana balss varbūt izskanēja skaļāk, bet nopelnis ir visiem, kuri šajā jomā strādājuši. Tas ir apbalvojums komandai.”

Saskaņā ar Valsts prezidenta un Ordeņu kapitula 30. oktobra lēmumu apbalvojumi piešķirti 115 sabiedrības pārstāvjiem: Triju Zvaigžņu ordenis – 52 personībām, Viestura ordenis – deviņām, Atzinības krusts – 54.

Valsts augstākajam apbalvojumam – Triju Zvaigžņu ordenim – ir piecas šķiras un triju pakāpju goda zīmes. Ar pirmo šķiru apbalvotais tiek iecelts par ordeņa lielkrusta komandieri, ar otro šķiru apbalvotais – par ordeņa lielvirsnieku, ar trešo šķiru – par ordeņa komandieri, ar ceturto – par ordeņa virsnieku, ar piekto – par ordeņa kavalieri.

Inguna Spulniece, publicitātes foto

Ko Valsts kontrole secinājusi par ūdenssaimniecību, tai skaitā Skrundā?

→ 7. lpp.

Paveikts ar programmas *LEADER* atbalstu. Ieskats projektu realizācijā.

→ 8. lpp.

Kuldīgas ielu stāsti: Liepājas iela.

→ 9. lpp.

Fizioterapeite **Nadija Strazdiņa:**

„Pareizāk ir tā: nevis bērnu pielāgot aktivitātei, bet gan aktivitāti – bērnam.”

→ 12.-13. lpp.

Kuldīgas autoskolā topošos autovadītājus māca arī instruktore **Sarmīte Rožkalna.**

→ 6. lpp.

Otrdien, 17. novembrī:

- Kuldīgas bibliotēka laika griežos.
- Novēlējumi Latvijai.
- Jelgavas ielas peripetijas.
- Lauksaimniecība un ķimikālijas.
- Lappuse jaunajiem vecākiem.

ISSN 1407-9755

KĀPĒC LASA KURZEMNIEKU

Vajag Sprīdīšu lappusi

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Kuldīgas biroja vadītāja Daiga Mellere atklāj, ka ģimenē jau gadiem laikraksta abonementu meita dāvina Daigai ar vīru, bet Daiga – savam tētim. Arī darbā drukātā avīze ir pieejama.

„Parasti izšķirstu un cenšos izlasīt visu, bet ne vienmēr varu paspēt. Ja ir kāds pazīstams, par viņu izlasu noteikti. Ļoti labprāt gribētu izlasīt ceļojumus, bet pietrūkst laika. Mani priecē tas, ka pie mums visos trīs novados atgriežas daudzas jaunas ģimenes. Kā Sprīdītis – izgājis pasaulē, secina, ka mājās ir vislabāk. Vairāk vajadzētu rakstīt par šiem cilvēkiem, lai iedvesmotu citus jauniešus neiet projām. Tā varētu būt tāda Sprīdīšu sērija. Vēl interesanti būtu, ja *Kurzemnieks* ciemotos pie darba kolektīviem. Katrā ir interesanti cilvēki ar saviem hobijiem un interesēm. Tad arī lasītāji varētu uzņēmt darbiniekus iepazīt kā cilvēkus,” uzskata D.Mellere.

REDZĒJUMS

Kāds būs turpinājums?

Nē, nē, jautājumam nav sakara ar kovidu un prātojumiem, kas varētu sagaidīt nākotnē. Virsraksta būtību esmu nočiepusi no Ivāra Selecka dokumentālās filmas *Turpinājums* – man ļoti mīļa darba, ko esmu redzējusi reizes trīs vismaz, un, jo vairāk to skatos, jo arī pārdomu un emociju vairāk. Atgādinājumam – tas ir stāsts par pieciem pirmklasniekiem ar atšķirīgu materiālo un sadzīves situāciju, ģimenes vidi dažādās Latvijas vietās.

„Manu pārdomu amplitūda no pozitīvā uz nejaukāko iznākumu lēkā kā sabojājies spidometra rādītājs.”

Ļoti jau gribas, lai režisoram nezūd reiz izteiktā vēlme filmēt šos bērnus atkal pēc dažiem gadiem. Galu galā – viņi taču ir mūsu sabiedrības, valsts, arī nācijas turpinājums. Kāds tas būs, to jau nu pirmām kārtām radām mēs, dažādu paauzdžu pieaugušie ar saviem vārdiem un (ne)darbiem. Un manu pārdomu amplitūda no pozitīvā uz nejaukāko iznākumu lēkā kā sabojājies spidometra rādītājs.

Kaut sen nestrādāju skolā (godīgi sakot – labi gan!), ar skolas

lietām iznāk ņemties ik pa laikam, pēc jaunākajām modes tendencēm uzlabojot, pilnveidojot utt. reiz pašas līdzradītās mācību grāmatas un līdzekļus. Mīļo pasaulīt! Ka tik pusaudzīm nav jāuzraksta pieci vārdi un jāizlasa septiņas rindiņas par daudz! Brīžiem šķiet, ka skolotājam jāstāv uz galvas, lai svarīgo izglītojamo (ciest nevaru šo vārdu!) motivētu, ieinteresētu... Valsts *topa* ģimnāziju pieredze gan rāda, ka bez pamatīga darba – gan skolotāja, gan skolēna – panākumu nebūs, un nav ko čīkstēt, ka grūti!

Bet čīkst un vaimanā arī pieaugušie! Laukos redzu it labi, ka dažam jaunam un spraunam cilvēkam lielākais sods būtu katru dienu iet uz darbu, nu kaut vai paņemt lāpstu un uzrakt mazdārziņu.

Nesen televīzijā tika rādīta reportāža no kāda Saeimas deputāta organizētas pulcēšanās, un uz jautājumu, kas konkrēti Latvijā nepatīk, kāds pāris spēka gados atbildēja, ka viss ir slikti. Un tad nu tiek gaidīts kārtējais Saulvedis, kas šos cels godā, solīs piena upes ķīseļa krastos...

Par laimi, ir gana daudz cerīgā, un to gan savā apkārtnē, gan TV ieraugu Armanda Tripāna veidotajos *Zemes stāstos*, arī šovasar dodoties tuvākos un tālākos Latvijas ceļos. Varbūt to pamanīs arī tie bijušie pirmklasnieki?

Mārīte Milzere

TRĪS PAR VIENU

Kā vērtējat valdības lēmumu ārkārtējā situācijā: atļautu darboties frizieriem, bet aizliegumu – citiem skaistumkopšanas speciālistiem?

PILNĪGI NEPAMATOTI

1. Aiva Dreijere, Kuldīgas skaistumkopšanas salona *Pie Aivas* īpašniece:
– Pie manis strādā arī citi darbinieki, bet, kā lai viņiem maksāju algu, nezinu. Frizieris darbu turpina pēc pieraksta, bet vaksācijas speciālists un manikīri klientus pieņem pārtraukuši. Šonedēļ manikīri var pārskatīt materiālus, mācīties, un par to varu samaksāt no iestrādes vasarā. Bet par nākamo nedēļu nezinu. Šis valdības lēmums ir kā kuriozs – tam nav pilnīgi nekāda pamatojuma. Izsludina noteikumus, bet nedod pretī noteikumus, kas ļauj šo izpildīt vai saprast, kā cilvēki varēs dzīvot tālāk. Min, ka lēmumu pieņems nākamotrdien. Kur tas redzēts?

Manikīrei taču skaistumkopšana nav izklaide. Tas ir viņas darbs, ar ko nopelna. Latvijas Podologu un pedikīru asociācija attālinātā sapulcē vienojās, ka valdībai iesniegs argumentus, kādēļ manikīriem un pedikīriem ir jāstrādā. Mēs uzdomam jautājumus asociācijai, bet tā neko nevar atbildēt, jo tāpat nesaredz lēmuma pamatojumu. Valdība nav ieinteresēta izprast manikīru problēmu. Nupat portālā *Mana*

balss tika sāks vākt parakstus, lai varētu strādāt, bet no valdības jau pateikts, ka tam nav nozīmes.

Kā skaistumkopšanā nodarbinātajiem dzīvot tālāk? Tad lai pieņem likumu, ka šajā laikā nav jāmaksā kredīts, dzīvokļa īre! Tad jā: sēžam mājās un laiku izmantojam mācībām. Daudzas manikīres tā arī dara. Bet jāatceras, ka ir arī ārstnieciskais pedikīrs, kas daudziem ir nepieciešamība. Cietēji ir visi. Cilvēki, kuri pieraduši saņemt rokas, nav priecīgi, ka to nevar darīt. Kājām ir ieauguši nagi: paši nevar sakopt, pie pedikīra nedrīkst iet. Klienti zvina, lai manikīrs brauc uz mājām. Vai tas ir normāli? Dzirdēts viss kas. Citviet manikīri līmējot ciet logus un gatavojoties strādāt aiz aizslēgtām durvīm. Tās meitenes var saprast – īre par telpām jāmaksā.

Būtu normāli, ka ar aizsarglīdzekļiem un maskām varētu darbu turpināt. Te nav autobuss – te cilvēki ir viens pret vienu.

Noskaņojums cilvēkiem ir drūms – neredz izeju. Daudzi varētu mēnesi kaut kā izdzīvot, bet nav teikts, ka 6. decembris ir galapunkts.

DAUDZIEM PĀRBAUDĪJUMS

2. Vika Sprugevica, manikīre Kuldīgā:

– Valdība rīkojas nekonekventi pret dažādiem speciālistiem vienā nozarē un ir pieņēmusi neapdomātu lēmumu. Skaistumkopšanā visiem darba ritms vienāds: cilvēki pēc pieraksta nāk pa vienam. Mēs varam nodrošināt, lai viņi nesatiekas, lai vienā telpā neatrodas vairāki vienlaikus. Darbību apturēt ir pilnīgi nepareizs lēmums. Varētu noteikt papildu piesardzību. Manikīrs starp sevi un klientu var ierīkot plastikāta aizsargu. Manikīrs strādā maskā, ar cimdiem. Valdība varēja noteikt,

ka kontrolēs, vai papildu aizsardzība tiek ievērota, bet ne jau aizliegt strādāt! Ko darīt, ja ģimenē skaistumkopšanā strādā abi vecāki? Ko darīt, ja ģimenē ir tikai viens pieaugušais, kurš strādā šajā nozarē? Daudziem šāds lēmums ir traģēdija. Pieļauju, ka varēja ieviest dažādus nosacījumus, darbību nepārtraucot. Es būtu gatava nosacījumus izpildīt. Bet šādu nevienlīdzību vienā nozarē nevaru pieņemt. Man nav tādas informācijas, ka skaistumkopšana būtu vīrusa izplatības perēklis, tādēļ nedomāju, ka manikīru darbības pārtraukšana vīrusa invāziju atrisinās.

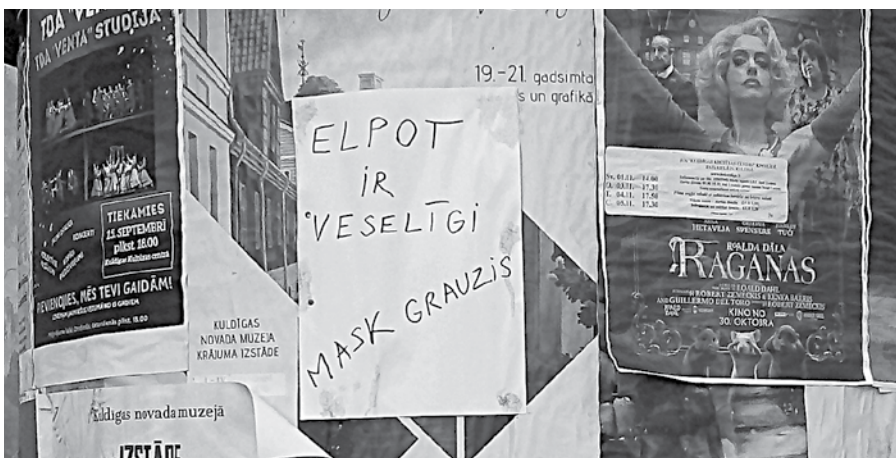
„KĀ VAR NESTRĀDĀT?”

3. Vineta Blāķe, manikīre Kuldīgā:
– Kā var nestrādāt? Tiem, kuri strādā skaistumkopšanā, uzkrājumi nav lieli. Par īres vietu jāmaksā un ne maz, jāmaksā nodokļi, rēķini. Cilvēkiem ir kredīti, dzīvokļu īre, bērni. Kā valdība var uzlikt tādu ierobežojumu? Es neizprotu, kā var atļaut strādāt frizieriem, bet manikīriem ne? Veikals, kur cilvēki norēķinās ar naudu, var strādāt, bet pie manikīra, kur rokas mazgā divas reizes, nevar. Manikīri

strādā maskā. Man šāds aizliegums nav pieņemams. Ko darīt cilvēkam, kuram ieauguši kāju nagi? Esmu feisbukā redzējusi, ka cilvēki piedāvā braukt uz mājām tetovēt uzacis. Kādos apstākļos tas notiek? Bet strādāt salonā, kur tiek ievērota dezinfekcija un higiēna, aizliedz. Man nav sajūtas, ka manikīri ir tie, pie kuriem ir vislielākā iespēja saslimt ar vīrusu. Nedomāju, ka šāds lēmums ir efektīvs vīrusa apkarošanas.

Jolanta Hercenberga

FOTOKOMENTĀRS

Bez vārdiem.

Intas Jansones foto

RUNĀ SPECIĀLISTS

Lai arī laukos ir vienādas iespējas

Sarmīte Segliņa, Kuldīgas novada sociālā dienesta direktore

Sociālo dienestu vadu četrus mēnešus, kopā ar 36 profesionāļiem palīdzot tiem Kuldīgas novada iedzīvotājiem, kuriem ir ļoti grūti. Reizēm šiem cilvēkiem jāiedod burkāns, reizēm – makšķere, ar ko pašiem noķert zivi. Reizēm vajadzīga arī pātāga.

Nākotnē sociālā dienesta darbā gaidāmas pārmaiņas, un tādas būs visā valstī. Kādreiz šī dienesta darbs pārsvarā bija dažādu pabalstu izmaksa. Tas ir vienkāršākais virziens, turklāt stingri reglamentēts, kādā kārtībā pabalsts izsniedzams, kam tas pienākas un kādā apjomā. Tagad darbs ir ievērojami paplašināts, un tas notiek vēl citās jomās: ir dažādi sociālie pakalpojumi, kā arī darbs ar ģimenēm un bērniem. Tikai pabalstu izmaksa jau ir vēsture – pašlaik pieeja vērsta uz cilvēku psihoemocionālo konsultēšanu un sociālajiem pakalpojumiem.

Līdz ar to Labklājības ministrija izstrādājusi ieteikumus darbam ar konkrētām grupām. Jāatzīst, ka vienam sociālajam darbiniekam vienlīdzīgi ir jāpārzina visas jomas nav iespējams, jo noteikumi un metodes ir specifiskas. Nav iespējams vienlaikus strādāt ar tik atšķirīgām mērķauditorijām kā seniori, pusaudži, cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, varmākas, vardarbībā cietušie. Kuldīgā strādājošie sociālie darbinieki jau ir specializējušies pa jomām, un šāda prakse jāievieš arī pagastos. Pārmaiņas vajadzīgas tāpēc, lai iespējas saņemtu sociālos pakalpojumus visiem būtu vienlīdzīgas neatkarīgi no tā, kur viņi dzīvo. Piemērs: kādā pagastā pirms trim gadiem nevarēja cilvēkam nodrošināt

sociālo aprūpi mājās, jo tika uzskatīts, ka laukos šāds pakalpojums nav paredzēts.

Tāpat aktuāla tēma ir ģimenes asistenti sociālā riska ģimenēm ārpus pilsētas. Līdz ar to nākotnē darbs pagastos jāmaina. Plānots, ka viens attiecīgi kvalificēts darbinieks apvienos vairākus pagastus pa specializētām jomām: darbs ar sociālo palīdzību (pabalstiem), darbs ar sociālajiem pakalpojumiem (pieaugušām personām), darbs ar ģimeni un bērniem. Šobrīd notiek mācības projektā *Profesionāla sociāla darba attīstība pašvaldībās*. Vairāki pagasti vienam darbiniekam nebūs pārāk daudz, ja viņš ļoti pārzinās gan teorētiskas metodes, gan praktisko pusi.

Lai radītu vienlīdzīgas iespējas visā novadā, vēlos attīstīt kopienas darbu, piemēram, dažādas sociālo prasmju darbnīcas, ko laukos organizētu sociālais darbinieks, iespējams, kopā ar kultūras organizatoru un bibliotekāru. Vairākās vietās tādas jau notiek. Šobrīd pārmaiņas plānoju, un vēl nav zināms, kā darbs pagastos apvienosies pa teritorijām, jo jāizzina darbinieki, iestrādes un sadarbība. Pārmaiņu mērķis – lai visā novadā cilvēki var saņemt labus pakalpojumus.

Pandēmijas laikā aicinām vienkāršus jautājumus kārtot attālināti (piemēram, iesniegumu nosūtīt elektroniski vai iemest sociālā dienesta pastkastītē), ja nav vajadzīga konsultācija klātienē. Protams, pagastos sociālais darbinieks bieži vien ir tas, ar kuru gribas izrunāties tāpat vien, īpaši krīzes laikā. Tāpēc pieņemšanu klātienē neatsakām.

NUMURA CITĀTS

Ineses Slūkas zīmējums

„Reiz bija sarunāts, ka 16 jaunieši Kuldīgas manēžā starptautisko sacensību atklāšanā ienesīs dalībvalstu karogus.

Sacensību dienā pieci neatnāca, sazvanīt viņus nevarēja... Bet karogi jānes. Vai nākotnē viņi būs atbildīgi, noderīgi darbinieki?” vaicā fizioterapeite Nadija Strazdiņa.

LASĪTĀJS NEMIERĀ

Kā sadzīvot ar vārnām?

Kuldīdzniece sūdzas, ka Kuldīgas parkos, īpaši 1905. gada un Semināra parku, apsēduši vārnu bari.

Agros rītos un vakaros koki pilni, putni lidinās bariem, ķērc un nozieķē gan cilvēkus, gan taciņas. Pa tām paiet nevar – kurbju zoles mēsliem nolīpušas, smird. 1905. gada parkā redzēta kundze, kas vārnas regulāri piebaro. „Vai ir kādas ierīces, kas putnus aizbaida?”

GDURAS UN INTELEKTUĀLAS

Latvijas Dabas muzeja ornitologs Dmitrijs Boiko stāsta, ka pelēkās vārnas Latvijā ir bieži sastopamas ligzdotājās. Ar tām neapmierināti ir iedzīvotāji daudzās pilsētās, bet izskaust šos putnus nav izdevies. Vārnas ir ļoti gudras un sabiedriskas. Kaut cilvēki tās dažkārt uzskata par kaitniecēm un negantniecēm (izposta citu sugu ligzdas, izvazā atkritumus, gadās, ka uzbrūk mājdzīvniekiem), pēc ornitologu novērojumiem tās tāpat kā kraukļi un žagatas ir intelektuāli putni, prot darboties komandā.

MUMS RAKSTA

Dedzinot sveces, atcerieties par ugunsdrošību!

Valsts svētku laiks allaž saistīts ar sveču dedzināšanu gan telpās, gan ārpus tām. Tā ir skaista tradīcija, kas rada patīkamu atmosfēru, tomēr bez rūpēm par drošību sveču liesmas var radīt arī postu.

Lai svece neizraisītu ugunsgrēku, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests aicina ievērot šos padomus:

Senāk šī suga pilsētā nedzīvoja, bet pēdējos 30 gados ļoti savairojusies un laukos tagad tikpat kā vairs nav sastopama. Tas tāpēc, ka pilsētā vārnai vieglāk iegūt pārtiku: pie atkritumu konteineriem, dārzos, parkos, kur cilvēki tās piebaro. Pamanījušas ēdamo, tās skaļi ķērc, tā paziņojot pārējām par atradumu. Ar ķērkšanu tās arī vēsta par ienaidnieku vai kārtu savstarpējās attiecībās. Parki un kapi par apmetnes vietu kļūst augsto koku dēļ, jo ligzdot tuvu zemei tām nepatīk.

PILSĒTĀ ŠAUT NEDRĪKST

Pelēko vārnu drīkst medīt (izņemot mazuļu laikā no 30. aprīļa līdz 15. maijam). Taču to drīkst darīt tikai mednieki un ārpus apdzīvotām vietām. Tāpat pilsētā nederēs citi līdzekļi, kas rada šāvienus troksni. Tādus (likumā atļautajā laikā) izmanto lauksaimnieki un zivkopji, no putnu postījumiem sargājot saimniecību. Ir izgudroti vēl dažādi mākslīgi atbaidīšanas līdzekļi: atstarojošas

lentes, piepūšamas bumbas, digitālas un lāzera ierīces, skaņas ģeneratori, kas ik pa laikam raida griezīgu skaņu vai putnu briesmu un nāves saucienus ierakstus.

PAŠVALDĪBAS KOMPETENCE

Ornitologs atgādina par vārnu gudrību: bumbas gudrie putni var ātri *at-kost*, un tās var pat kļūt par intereses objektu. Savukārt skaņas un troksņi var aizbaidīt citu sugu putniņus, kas mīt pilsētā. Minētie līdzekļi ir noderīgi privātpašumos, kur putni nav vēlamī. Parki ir sabiedriskā vieta, un par tiem atbild pašvaldība. Pilnībā aizdzīt vārnas no visas pilsētas neizdosies, var vienīgi mazināt skaitu, aizvācot atkritumus, noslēdzot konteinerus, regulāri nojaucot ligzdas. Tad putni pārcelsies uz citu vietu.

Kuldīgas novada domes vides speciāliste Dace Jansone atzīst, ka arī pašvaldība vārnu radīto nekārtību pamanījusi. Ja būs iedzīvotāju sūdzības, tiks domāts, ko darīt.

Daina Täfelberga

tā stabili jānovieto uz nedegošas virsmas; vienmēr jāpārlicinās, ka tā atrodas drošā attālumā no degspējīgiem priekšmetiem, piemēram, audumiem, mēbelēm, aizkariem; nedrīkst novietot citu siltuma avotu tuvumā, piemēram, uz elektroierīcēm, radiatoriem, iekurtas plīts vai kamīna; jāuzmana, lai svece ir bēr-

niem un mājdzīvniekiem nepieejamā vietā; telpās nedrīkst degošas sveces bez uzraudzības atstāt pat ne uz brīdi; pirms gulētiešanas jāpārlicinās, ka tās ir nodzēstas.

Agrita Vītola, VUGD preventīvas sabiedrības informēšanas nodaļas pārstāve

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kā svinēsiet Latvijas valsts dibināšanas svētkus?

Mārīte Pipīte, fizioterapeite:

– Droši vien mājās klusiņām pasvinēsīm, uzklāsim svētku galdu. Ar ģimeni pastaigāsim pa pilsētu, kaut arī nekā tāda īpaša nebūs – neviens nedziedās. Noteikti pieliksim karodziņus pie mēteļa, tik vēl jānopērk. Prieks par Latvijas kontūras un karoga instalāciju Kuldīgā – tas man likās skaisti un pārdomāti. Svētku izjūta ir, jo to neviens neatņems. Priecājamies par Latviju un mierīgi izbaidām ģimenes kopābūšanu.

Viktors Popovs, pensionārs:

– Svētkus nesvinu. Man svarīgāk, lai sanākt nauda zālēm. Es – cilvēks no padomju laikiem. Agrāk jau satikāties un svinējām savā starpā – padziedājām, padejojām. Tagad faktiski visi paziņas aizbraukuši – neviena vairs nav.

Arta Pavlova, ārste:

– Svētkus īsti plānojuši vēl neesmu. Droši vien būs klusi un mierīgi pa mājām. Es esmu no Liepājas, un tur parasti ir salūts un koncerts pilsētas centrā. Paēdam mājās svētku pusdienas un dodamies ārā pastaigāties. Šogad noteikti būs jāpietiek vien ar mielastu, bet redzēju, ka jau sāk izlikt dažādas dekorācijas. Es parasti negatavojos – svētku izjūta pati pienāk tieši 18. novembrī. Te, pie jums, jau arī skaisti. Tā parasti ir: kad kuldīdzniece atbrauc uz Liepāju, liekas, ka tur tik skaisti, bet, kad mēs atbraucam uz Kuldīgu, mums šķiet skaisti te. Man ir divas pilsētas, kurās vienmēr gribas atgriezties: Cēsis un Kuldīga.

Kitija Kairiša, konditore kafējnīcā *The Marmalade*:

– Ja nebūs brīvdienas, noteikti strādāšu, un tad parasti darbā izcepam kādu svētku kūciņu vai cepumu. Šogad svētku izjūtas nav – liekas, ka pat Ziemassvētku varētu nebūt. Citus gadus gan esam svinējuši: kopā ar bērniem atnākam un noliekam svečīti. Dēļ iet jaunsargos, un tas arī parasti iedod patriotisku noskaņu, bet šogad viss atcelts, tāpēc nezinu, kā būs. Vienīgi mājās kaut ko padarīsim.

Roberts Jānis Āboliņš, skolnieks:

– Patriotismu izrādu, pieliekot karodziņu pie jakas, jo man jau kopš kādas otrās klases tas saglabājies. Kad Kuldīgā notika pasākumi, kopā ar ģimeni vai draugiem izstaigājām, bet šogad visdrīzāk pa mājām ģimenes lokā. Bet ir jau arī šogad, ko redzēt. Skolā agrāk bija Lāčplēša dienas pasākumi, bet tagad jau pat skola ciet.

Kendija Vecrumba, skolniece:

– Parasti svinam ģimenē: atbrauc ome, uztaisām vakariņas. Ejam arī pa pilsētu pastaigāties, noliekam kādu svečīti Liepājas ielā. Skolā agrāk bija jānes svečītes vai bija kādi citi pasākumi. Žēl jau, ka šogad viss atcelts, bet vismaz prieks, ka ģimenes lokā varam būt kopā.

Katrina Blaua, Elis Rudzītes foto

Vienīgais ceļš, kā saslimstību pārtraukt, – nesatikties

Kā Latvijā saslimšanu ar Covid-19 mazināt? Vienīgais veids ir šibrīža uzvedību mainīt pret tādu, kāda tā bija pavasarī, kad vairums strādāja un mācījās mājās. Tā secināts Latvijas Universitātes (LU) un *Latvijas Mobilā telefona* (LMT) pētījumā.

Video preses konferencē LMT prezidents, Vidzemes Augstskolas profesors Juris Binde skaidro, ka analizēta mobilo datu lietošanas vietu saikne ar saslimstības rādītājiem. Pēc mobilo datu lietojuma secināms, ka pavasarī pēc ārkārtējās situācijas izsludināšanas iedzīvotāju aktivitāte no pilsētu un darba centriem strauji pārvietojusies uz dzīvojamajiem rajoniem un ārpus pilsētām. Latvijā saslimstība bija maza, salīdzinot ar citām valstīm. Bet pašlaik aktivitāte ekonomiskajos centros esot tādā pašā līmenī kā pirms Covid-19 krīzes.

Analizējot telefonu izmantošanu šoruden valstī kopumā un atsevišķās pilsētās, iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes pieaugums kādā vietā atspoguļojas Covid-19 statistikā ar mēneša nobīdi. Vietās, kur aktivitāte bijusi liela, inficēto skaits strauji pieaug.

LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes dekāns Gundars Bērziņš norāda, ka, salīdzinot ar pavasari, patlaban būtiski augusi aktivitāte izglītības un zinātnes

Veselības ministrijas galvenais infektologs Uga Dumpis uzsver: vienīgi uz laiku pārtraucot saskari ar citiem, saslimšanu ar Covid-19 var mazināt.

iestādēs, mazumtirdzniecības un ārstniecības vietās. Savukārt galvaspilsētas dzīvojamajos rajonos tā mazinājusies.

Būtisku cilvēku pieplūdumu varot redzēt Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcā, tirdzniecības centros *Alfa*, *Spice* un *Akropole*. *Origo* un *Galerijā „Centrs”* pret iepriekšējo gadu aktivitāte esot kritusies, tomēr joprojām ir augsta.

Veselības ministrijas galvenais infektologs Uga Dumpis atgādina, ka Covid-19 galvenais riska faktors ir klātienē tikšanās, un norāda, ka šie dati apstiprina: vienīgais veids, kā vīrusa izplatību mazināt, ir ierobežot saskari. „Kādu laiku būtu svarīgi strādāt attālināti un cilvēku kustību samazināt, neapmeklējot sporta, kultūras un izklaides pasākumus,” saka U. Dumpis.

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

Vēl turpinās Tukuma auto

Kuldīgas un Saldus reģionālo autobusu maršrutos līdz nākamā gada augustam pasažierus joprojām pārvadās SIA *Tukuma auto*. Tā tikko nolēmusi Autotransporta direkcijas iepirkumu komisija.

Kurzemnieks jau rakstīja, ka pārsūdzību dēļ ilgtermiņa pakalpojumu konkurss bija ieildzis un vairākās lotēs rezultāti nebija zināmi. Tikmēr līgumam ar līdzšinējiem pārvadātājiem tuvojās termiņa beigas. Kuldīgas un Saldus lotē uzvarēja *Sabiedriskais autobuss*, un tas netika apstrīdēts. Tomēr arī šajos maršrutos vajadzēja izsludināt īstermiņa iepirkumu, lai pakalpojums nepārtrūktu laikā, kad viens līgums beidzies, bet jaunais vēl nebūs spēkā. Pieteicās tikai *Tukuma auto* un ieguva tiesības pasažierus vest tik ilgi, līdz to sāks darīt jaunais pārvadātājs.

Savukārt Ventspils pusē rezultāti tika apstrīdēti, un atkārtotajā izsolē uzvarēja *Sabiedriskais transports* un *Nordeka*, tomēr pārejas posmā vēl brauks *Ventspils reiss* kā līdz šim. Autotransporta direkcija norāda: ja konkursa rezultāti atkal tiks apstrīdēti Iepirkumu uzraudzības biroja, ar pārvadātājiem tiks slēgta vienošanās, tāpēc iedzīvotājiem nevajag satraukties, ka kaut kur autobuss nekursēs.

Daina Täfelberga

Skrundā iekārtota āra klase

Pašvaldība kopā ar Skrundas vidusskolu šāgada Meža dienās piepildījušas senu sapni – nupat pilnvērtīgi izveidota āra klase, kurā zinības bērni var apgūt svaigā gaisā.

Skrundas vidusskolas āra klasē kā pēdējais ierīkots masīvs koka krēsls skolotājam. Šeit jau notikušas vairākas stundas, un gan no bērniem, gan pedagogiem saņemtas vislabākās atsauksmes.

Kā *Kurzemniekam* stāsta vidusskolas direktors Ainārs Zankovskis, šī doma lolota jau ilgi, bet pietrūcis naudas. Iepriekš skola iegādājusies salokāmus krēslus, ko skolēni varēja paņemt un kopā ar skolotāju doties pagalmā, lai mācību stundu aizvadītu laukā: „Lai arī izveidota stacionārā klase, iepirktie krēslu joprojām ir izmantojami. Līdz ar to varam teikt, ka mums ir veselas divas āra klases.”

Nupat izveidotajā ir koka tāfele un soli, uz kuriem pietiek vietas 20 bērniem, uztaisīts arī skolotāja krēsls.

Kā atzīst A. Zankovskis, ideja nav jau-

na – šādas klases pie daudzām skolām bijušas jau padomju laikos, un Skrundā iecere tikai atdzīvināta. Viss izmaksājis 2200 eiro. Par Meža dienu projekta naudu izgatavota tāfele un soli, bet laukums izveidots par pašvaldības un vidusskolas līdzekļiem. Vietu iekārtojusi SIA *Taku meistars* Ivara Grundmaņa vadībā. Kā atzīst skolas direktors, darbs paveikts ļoti labi, un nu var lepoties ar papildu klasi svaigā gaisā.

Alberts Dinters
Skrundas vidusskolas arhīva foto

Uzņēmējs ieinteresēts zemi pirkt

Par to, vai zemesgabala daļu Kuldīgā, Ēdoles ielā 59, nodot izsolē par apbūves tiesību piešķiršanu vai pārdot, novada deputāti vēl spriedīs šomēnes komiteju sēdēs.

Jautājums domes sēdē tika atlikts, kad pašvaldības vadītāja Inga Bērziņa pastāstīja, ka uzņēmumam *Insignija* ir interese par apbūves tiesībām, bet SIA *Palleteries* pirms pašas sēdes darījis zināmu vēlmi zemi pirkt, solot ap desmit miljonu eiro investīcijas un darbu vismaz 50 cilvēkiem šeit iecerētajā ražotnē, kur šķeldu un

skaidas varētu pārvērst enerģijā. Jebkurā gadījumā tiks rīkota izsole.

Zemes gabala platība ir 39 542 kvadrātmetri, izsolei par apbūves tiesībām bija paredzēts nodot ap 20 000. Informācija esot ievietota pašvaldības mājaslapā un domes informācijas stendā. Saskaņā ar teritorijas plānojumu zemesgabala daļa atrodas rūpnieciskās un jauktas centra apbūves teritorijā. Lietošanas mērķis – vienkārša vai divstāvu dzīvojamā ēka un noliktavu apbūve.

Inguna Spuleniece

Izseko un aiztur maluzvejniekus

Naktī uz otrdienu, 10. novembri, Valsts vides dienests (VVD) pēc vairāku dienu izsekošanas pie Ventas aizturējis maluzvejnieku, sadarbojoties Kuldīgā un Liepājā bāzētajām Kurzemes inspektoru grupām.

Ventā noķertā maluzvejnieka nelegālais loms bija septiņas zivis: četri brekši un trīs raudas.

Aizturētajam lomā bijuši tikai daži brekši un raudas, līdz ar to dabai būtisks kaitējums šoreiz nav nodarīts, tomēr par nelegālo zveju ierosināta administratīvā lietvedība. Pirms aizturēšanas inspektori pabijuši arī kādā nelielā upītē, kurā izņemti seši nelegāli tīkli.

Savukārt ceturtdien, 5. novembrī, pēc četrus dienu izsekošanas kāds maluzvejnieks aizturēts pie Durbes upes. Loma tai brīdī nav bijis, tomēr izņemta laiva un tīkls. Arī par šo nelegālo zveju ir administratīvā lietvedība.

Abos gadījumos svarīgs bijis operatīvais darbs, izsekošana un maluzvejnieku paradumu noteikšana. Tam izmantotas t.s. meža kameras.

Alberts Dinters, VVD arhīva foto

Audzē gaļu veselībai

SIA Lāses AM tīršķirnes gaļas liellopu saimniecība *Kolumbi* nesenaņēmusi augstu starptautiskas pavāru žūrijas novērtējumu – trīs zelta diplomus – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra pasākuma *Novada garša* produktu kvalitātes konkursā mazajiem ražotājiem.

Dalība un panākumi konkursos Dacei un Aigaram Melderiem neesot pašmērķis – jau gadiem viņi strādājot tā, lai vietējo tirgu nodrošinātu ar ekoloģiskā vidē audzētu biogaļu.

VĪRS UN SIEVA LĪDZDARBOJAS

Kolumbi ir viena no struktūrvienībām *Lāsēs AM*, kas bioloģiskajā sistēmā darbojas vairāk nekā desmit gadus. Uzņēmuma īpašnieki ir Aigars, un vēl pirms pašu ganāmpulka izveides viņš Rumbas pagastā nodibināja bioloģiski sertificētu kautuvi un gaļas pārstrādes cehu. Bet liellopu audzēšana vaislai un gaļas ražošana tagad vairāk ir sievas Daces ziņā. Viņai rodas arvien jauni uzdevumi, jo bioloģiskā saimniecība ļauj izmantot nozares perspektīvas, ņemot vērā laika apstākļus, zemes platību un uzkrāto pieredzi, kā arī nodrošinot darba vietas vietējiem.

BEZ STRESA

Visa produkcija ir bioloģiska. Tās pievienotā vērtība – veselīga, laba gaļa ar izteiktām garšas īpatnībām. Lai to iegūtu, saimniecībā ļoti liela uzmanība tiek veltīta stingrai dzīvnieku labturības ievērošanai, sabalansētai ēdināšanai ar pašu audzētu barību, jo tikai tā audzētāji var būt pārliecināti par kvalitāti. Vēl Dace uzsver, ka atšķirībā no tradicionālajām saimniecībām *Kolumbos* liellopi dzīvo tādos dabiskos apstākļos, kas nerada stresu, jo tas ietekmē gaļas kvalitāti.

„Kādi 40% no vaislai audzētājiem jebkurā gadījumā tiek izbrāķēti, tāpēc sākām domāt, ko ar tiem darīt,” stāsta saimniece. „Negribējām vienkārši atdot tirgum – gribējām iegūt labu, veselīgu gaļu. Eksperimentējām ar barību dažādām vecumam, ar barošanas veidiem, testējām gala produktu. Tā pamazām radās pieredze un sapratne, kas ir laba gaļa, lai audzētu ne tikai vaislai vien.”

LIELLOPU SKAITS AUDZIS

Piecos gados nobarojamo lopu

Kolumbos liellopi dzīvo dabiskos, nepiespiestos apstākļos, kas tiem nerada stresu, jo gaļas kvalitāti tas tiešām ietekmē.

Dace un Aigars Melderi pret savu darbu ir prasīgi: vīrs praktiskāks un tāpēc piesardzīgāks, bet sieva ātrāk piekrīt izaicinājumiem, jo tie mudina strādāt vēl labāk.

skaitis *Kolumbos* pieaudzis par 30%. Vaislai var iegādāties augstvērtīgus, ģenētiski tolus Šarolē, Simentāles un Limuzīnas tīršķirnes liellopus ar labu vācu, zviedru, franču, kanādiešu un amerikāņu ģenētiku, bet gaļas ražošanai lielākoties tiek audzētas šķirnes Angus un Vagjū (*Wagyu*). Pēdējā pie mums vēl nav populāra, jo līdz labas gaļas iegūšanai dzīvnieks jāaudzē un pareizi jābaro četrus gadus. Toties rezultāts ir izcils – ne velti Vagjū pasaulē dēvē par šampanieti gaļas pasaulē. *Kolumbos* Angus teles arī krusto ar Vagjū bulļiem, radot jaunu, atzītu zīmolu – gaļu ar vēl īpašāku garšu un marmorējumu.

ZINĀŠANAS GŪST PIEREDZĒ

Izaudzēt gaļas liellopu ar bioloģiskām metodēm nav ļoti sarežģīti, ja vien ir atbilstoši apstākļi, zināšanas, pieredze un laba ko-

manda. *Kolumbos* par savējiem nesūdzas. Kopā ar pārējiem strādājošajiem *Lāsēs AM* dod darbu 35 cilvēkiem.

Kad Dace pirms astoņiem gadiem ķērās vēršim pie ragiem, sākot audzēt gaļas liellopus, viņai bija vecmāmiņas saimniecībā jau mazotnē gūtā pieredze, vides zinātņu bakalaura grāds bioloģiskajā lauksaimniecībā, kā arī maģistra grāds uzņēmuma vadībā. Tomēr licies, ka vecie zemnieki uz viņu raugās kā uz skuķēnu bez pieredzes, kas nezin ko sadomājies. Tas Daci tālāk sadusmojis, ka viņa ar Aigaru atbalstu iestājusies Latvijas Lauksaimniecības universitātē, nu viņa ir arī zootehniķe ar maģistres grādu. „Es jau neesmu pie vadības stūres – ikdienā esmu kopā ar darbiniekiem un pie dzīvniekiem fermā. Galvenā ir pieredze, jo tie *papīri* ir tikai tāpēc, lai semināros varētu lasīt lekcijas.”

RAŽOŠANA – ILGĀKA

Bioloģiskā nobarošana ir ilgāka, iegūtais dzīvsvars – mazāks nekā tajās saimniecībās, kas audzē ar intensīvām metodēm un antibiotikām. Turklāt nogatavināta gaļa sver mazāk. Taču saimniekiem svarīga kvalitāte. Pareizi nogatavinātā gaļā neparādās kaitīgie mikroorganismi. Nogatavinot fermenti šķeļ saistaudus, gaļa kļūst mīkstāka, ar izteiktu garšu. To liek speciālās iekārtās un nemainīgā temperatūrā uzglabā vismaz trīs nedēļas, ideālā variantā 25–28 dienas. *Kolumbos* audzētā tiek nogatavināta ar sauso metodi (ir vēl arī slapjā). Saimnieki uzskata, ka tādējādi gaļai ir dabiska, bet intensīvāka garša. Nogatavinātā saglabā sulīgumu, bet cepot sulas gandrīz nemaz nav, jo līdz ar skābekļa iekļūšanu šķidrums daudzums mazinājies. Šāda gaļa arī ir dārgāka.

PIRCĒJI SĀK NOVĒRTĒT

„Nogatavināšanai pievērsāmies tad, kad redzējām, ka tāda gaļa arvien vairāk tiek pieprasīta,” stāsta Dace. „Restorāni, burgerņicas tagad pasūta gandrīz tikai tādu. Pirms vairāk nekā pusgada ierīkojām sadales cehu, investējot lielus līdzekļus. Tagad uzņēmumā ir pilna ķēde: paši audzējam, kaujam, nogatavinām, izstrādājam, *sasteikojam* un tirgojam šeit veikaliņā, kā arī piegādājam klientiem pēc pieprasījuma. Nogatavinātā gaļa stendā nestāv, bet to var pieteikt. Klienti to zina. Man prieks, ka pieprasījums pēc bioloģiskās gaļas aug, kaut arī lēnām. Un pircēju vidū arvien vairāk ir mūsu novada iedzīvotāji.”

NAV TĀLU NO KULDĪGAS

Piegāde tiešajā tirdzniecībā līdz klienta durvīm bez maksas notiek tad, ja pasūtījums ir vismaz par 30 eiro. Veikala Kuldīgā *Lāsēs AM* gan nebūs – tas nebūšot rentabli, kaut telpas pašiem ir. „Esmu par to daudz domājis, bet jāņem vērā, ka pirkatspēja ziemā ir zema,” piebilst Aigars. „Mazpilsētā nevaram konkurēt ar lēto, importēto gaļu. Negribam savā veikalā turēt apstāvējušos produkciju. Pietiek ar to tirdzniecības ķēdi, kādu esam izveidojuši. Neesam tālu no Kuldīgas, un pie mums brauc daudz kuldīdznieku, jo zina, ka šeit nopērkama vienmēr svaiga un laba gaļa.”

PAR NĀKOTNES PLĀNIEM

Kad Dace piekrita startēt *Novada garšas* konkursā, Aigars esot teicis, lai neskrīn vilcienam pa priekšu – tādai klasei neesot vēl gatavi. Sieva skaidro: vīrs vienmēr pret sevi un uzņēmumu bijis prasīgs. Tā arī tagad Aigars uz viņas jaunajiem plāniem raugās piesardzīgi – uzņēmuma attīstībā ieguldīts gana, un pienācis laiks sākt saņemt atpakaļ. Tālāka paplašināšanās atkal prasīs lielus ieguldījumus. Ganāmpulkā ir ap 550 dzīvnieku – Latvijai tas ir vidējs gaļas liellopu skaits vienā saimniecībā. Ferma atrodas Rumbas pagastā, bet ganības – arī Rendā. Dace gan domā, ka vēl varētu pieaudzēt. Taču Aigars vairāk pievērsīšoties graudkopībai – šajā nozarē darbs mierīgāks, saspringti jāstrādā tikai sešus mēnešus gadā, un, ja pareizi saplāno, ienākumi ir puslīdz stabili arī neražas gados. *Lāsēs AM* jau nepalīelinās, drīzāk samazinās, vairāk spēka veltot produkcijas kvalitātei.

Jurģiem gatavi

Rumbas pagasta pārvalde sagatavojusies pārcelties uz Mežvaldes bijušo veikalu, jo kuru katru brīdi var tikt apstiprināts iepirkums pašvaldības īpašuma *Atvasītes* atjaunošanai.

Uz veikala telpām pārcelsies pārvalde un bibliotēka, bet sociālais darbinieks konsultēs pa tālruni vai pieņems pēc pieraksta dienestā Kuldīgā. Kultūras pasākumiem (kad tie būs atļauti) varēs izmantot brīvā laika centru Ventas ciema *Bukaišos*. Kuldīgas attīstības aģentūras vadītāja Dace Šēle skaidro, ka konkurss nedaudz ieildzīs, jo vajadzēja precizēt tehnisko specifikāciju. Juridiski būvniecības iepirkums vēl skaitās atvērts, bet jau tuvākās dienās rezultāti tiks apstiprināti, tāpēc pārvaldei jābūt gatavai jurģiem, un tad varēs sākties pārbūve.

Kas notika ar kaķiem?

Oktobra beigās feisbukā parādījās ziņa, ka Mežvaldē, Ciema ielā, pie konteineriem izveidojusies nesterilizētu un izsalkušu kaķu kolonija.

Sobrīd problēma novērsta, kaut gan iedzīvotāju un arī pārvaldes ieskatā tā nemaz nav bijusi īsta problēma, jo lielas nedienas bezpajumtnieki vietējiem nav radījuši. Informāciju ar lūgumu nosaukt cilvēku, kurš kaķus piebaro, un apturēt nelaimīgo dzīvnieku vairošanos ievietoja rīdzinieki, kuri nesen šajā apkaimē bija viesojušies. Nepareizi minēta adrese, jo norādītajā dzīvo vecāudis, kuri tikpat kā neiziet ārpus mājas, pastāstīja kāda iedzīvotāja. Kaķu skaits nav bijis tik

liels (20), bet tikai kādi desmit, turklāt daļa jau sterilizēta. Pirms dažām nedēļām arī pārējiem bijusi operācija, iezīmējot austiņu un tā apliecinot, ka dzīvnieks ir sterilizēts, vairoties nespēj un drīkst dzīvot brīvībā.

Kuldīgas dzīvnieku patversmes *Mīlās ķepiņas* vadītāja Marita Līdaka pastāstīja, ka pie viņas aizvesti septiņi noķertie kaķi, vēl daži uz Obodņikova veterināro servisu, ar ko pašvaldībai tāpat ir noslēgts līgums par sterilizāciju. Visi kaķi bijuši ļoti bailīgi – tādiem būtu grūti atrast saimnieku un tos pieradināt jaunās mājās, tādēļ pēc sterilizācijas tie atlaisti tur, kur noķerti. Divi kaķēni vēl mīt

patversmē, jo ir pārāk mazi. Kad paaugsties, arī tie atgriezīsies brīvībā. Tā paredz likums, jo uz ielas dzimušos pieradināt nevar, klīniski veselus kaķus neiemidzina, patversmē patur divas nedēļas, kamēr par uzturēšanos maksā dome.

M.Līdaka piebilst, ka pirms gadiem septiņiem astoņiem, kad *Mīlās ķepiņas* vēl ķēra klaiņojošos dzīvniekus, šajā vietā izķerts un sterilizēts liels bars kaķu, atlaižot tos atpakaļ. Iespējams, kāds vēl dzīvs no tā laika. Bet bez šīs jezgas būtu varēts iztikt, ja ciema iedzīvotāji paši būtu laikus informējuši pašvaldību, lai tiek organizēta vietas sakārtošana.

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Autoinstruktore cep gardas piparkūkas

Vairākus gadus Kuldīgas autoskolā braukšanas prasmes un teoriju topošajiem vadītājiem māca SARMĪTE ROŽKALNA. Viņas ģimenē autoinstruktors ir arī vīrs Toms, un abi iepazinušies tad, kad braukt ar mašīnu Sarmīte mācījusies pati. Bet uzņēmumu *Kuldīgas autoskola* dibinājis Guntis Rožkalns, un tajā strādā viņa dēli Gatis un Toms, tagad arī Sarmīte.

Cik ilgi jau esi šajā amatā?

Man ir trīs bērni, līdz ar to šis darbs bijis ar vairākām pauzēm, bet kopumā varētu būt pieci seši gadi.

Visai neraksturīga aroda izvēle sievietei.

Īstenībā viss notika dabiski. Vienā brīdī attapos, ka to daru. Ar savu vīru Tomu iepazīnos pirms vairāk nekā desmit gadiem, mācoties autovadītāju kursus. Viņš bija mans autoinstruktors. Saskaņā, vēlāk apprecējāmies. Kādā brīdī draugi vai viņu bērni, kuri mācījās autovadītāju kursus, pie vīra uzreiz nevarēja tikt braukt, jo gribētāju bija daudz. Tāpēc viņš ieteica man, lai pamēģinu un kādam pamācu. Viņš pats bija mani mācījis un zināja, ko ir iemācījis (smejas). Pamēģināju. Sapratu, ka man tas patīk.

Vēl pluss ir tas, ka strādājam ģimenes uzņēmumā. Pirms tam strādāju citā darbā, bet sapratu: nav jēgas rauties citur, pienācis laiks ko mainīt. Nolēmu nokārtot vajadzīgo eksāmenu un strādāt ģimenes uzņēmumā.

Cik ilgi jāmācās? Dzird runājam, ka process ir sarežģīts.

Vispirms tā ir visai liela nauda. Es jau mācījos pirms krietna laika – toreiz bija pusotrs tūkstotis eiro. Mācības notika Rīgā vairākus mēnešus. Teorijai gājām cauri ļoti smalki. Pasniedzēja arī bija sieviete, ļoti tieša un konkrēta – tieši tāda, kā man patīk. Nebija tikai sausa teorija vien – katrai situācijai atrasts piemērs. Bijām pilna klase, es sēdēju pirmajā rindā. Pēc teorijas jānokārto mutisks eksāmens.

Tad kārtā braukšanas daļai. Eksāmens bija vairākos etapos. Sākumā braucu es, un mani vērtēja kvalifikācijas daļas speciālists. Tad mainījāmies lomām: es sēdēju un vērtēju vadītāja kļūdas. Pēdējā etapā jāizpilda figūras, un tās jāizstāsta ar tādiem termiņiem, ar kādiem viņi prasa. Es saviem audzēkņiem vairāk skaidroju tā, lai viņiem būtu saprotams.

Vai instruktoru ir daudz?

Ja skatās statistikā, tad ir aptuveni 800 kvalificētu instruktoru. Lai par to kļūtu, jābūt augstākajai izglītībai, vismaz pirmajam līmenim. Trīs reizes eksāmenu var likt; ja visas izkrīt, maksā par jaunu un kārtu vēlreiz!

Vai tev izdevās ar pirmo piegājienu?

Nē, bet pirmajā trijniekā tiku (smejas). Teoriju noliku ar pirmo piegājienu, jo man ir ļoti laba redzes atmiņa. Galvā pašķīru

„Kursantus mācu nevis eksāmenam, bet visai dzīvei. Ceļš jau būs tas pats, bet apstākļi – mainīgi. Un negribu, lai tiesības viņi noliek plauktā,” saka Sarmīte Rožkalna.

savu kladīti un nolasīju visu, kas tur rakstīts. Braukšanā ir citādāk. Rīga ir Rīga: pirmajā reizē man pateica, ka vajagot braukt mazliet perfektāk. Neesmu rīdziniece, esmu no laukiem – nav viegli uzreiz orientēties galvaspilsētas līkločos. Arī otrajā reizē nenokārtoju tādēļ, ka nepamanīju divas ceļazīmes, pārsniedzu ātrumu, un eksāmenu man neieskaitīja. Trešajā piegājienā viss izdevās.

Ir viena nianse. Viss atkarīgs arī no tā, kāds cilvēks pagādās blakus. Vienam eksāmena pieņēmējam nebija labs garastāvoklis, viņš runāja pa pusei latviski, pa pusei krieviski. Diemžēl es krievu valodā daudz nesaprotu. Nebija mums veiksmīga sadarbība.

Vai izvēli nenozēlo?

Nē, man tiešām patīk. Ir teiciens: ja ej uz darbu ar prieku, tad nemaz nav jāstrādā. Es par savu darbu varētu teikt ko līdzīgu. Protams, ir tādas dienas, kad ir nogurums, kad bijuši vairāki braucēji. Vakarā vēl jāapdara mājas solis. Bet man patīk, ka varu cilvēkam iemācīt vadīt auto. Ir gandarījums redzēt, ka mācīto viņš ir sapratis. Gandarījums ir arī tad, kad redzu, ka pēc tam apmācāmais ar auto brauc un tiesības nav nolīcis plauktā.

Vai māci arī teoriju?

Jā, esmu sagatavojusi prezentāciju, kuru nelasu, bet stāstu no galvas. Šobrīd teorijas nodarbības

notiek attālināti. Mans mērķis – lai viņi saprot. Bet datorā 17 cilvēkiem to nav iespējams redzēt. Man nepatīk tikai atstrādāt – ir svarīgi visu novadīt līdz galam. Esmu diezgan prasīga. Godīgi sakot, labāk patīk mācīt autovadīšanu. Bet neko darīt – jāvada arī teorētiskās nodarbības.

Mūsupusē šādus pakalpojumus piedāvā vairākas autoskolas.

Katrai ir savs klientu loks. Taču veselīga konkurence nāk par labu. Es nevienu sociālajā tīklā neesmu. Kādreiz biju, bet sapratu, ka tas man nav vajadzīgs, ka tas ir lieks laika patēriņš. Bet cilvēki tāpat mūs atrod, jo vislabākā reklāma ir no mutes mutē sacītais.

Protams, ir bijis tā, ka kādu kaut kas neapmierina un viņš aiziet uz citu autoskolu. Taču mēs nekonkurējam – nesēžam aiz stūra, neskatāmies, ko otrs dara. Kuldīga nav liela. Visu pasaules naudu nenopelnīsi. Mums pietiek un vēl paliek pāri labiem darbiem.

Vai māci tikai B kategorijas autovadītājus?

Pagaidām jā. Man ir plāns nokārtot A kategoriju, lai varu mācīt arī braukt ar motociklu. Vīrs man to nav vēl iemācījis. Smejos: sievai viņam laika neatliek, bet vasarā citus braukt ar motociklu ir iemācījis. Nākotnē vēlos nokārtot vēl C kategoriju kravas auto vadīšanai. To man vajag tādēļ,

lai varētu šai kategorijai pasniegt teoriju.

Kā vīrieši uztver to, ka braukt ar auto viņiem māca sieviete?

Vispār ar lielu pietāti – uzrunā mani uz *jūs*. Nav nepieklājīgo un neklausīgo. Reizēm kāds varbūt kaut ko pretī atsaka. Neesmu no tām, kas ļaus kāpt sev uz galvas. Vienmēr atradīšu kādu gudrību, ko pateikt.

Vai viegli ar audzēkņiem saprasties?

Man tas ir viegli. Es māku viņus *nolasīt* jau pirmajās pāris minūtēs. Bonuss arī tas, ka pasniedzu teoriju un apmācāmo esmu jau iepazīsusi nodarbībās. Zinu viņa stiprās un vājās puses.

Mums kursos mācīja, ka instruktoram jānolaižas līdz bērnodarza līmenim. Man kaut kas liekas pašsaprotami, bet topošajam autovadītājam ne. Man mierā un strukturēti jāizskaidro tā, lai cilvēks saprastu. Nevienu dienu darbā nav garlaicīgi.

Cik braucēju dienā vari apmācīt?

Tas ir mainīgi. Lai varētu izdarīt labi, vairāk par astoņiem kursantiem dienā neņem.

Uz kuru pilsētu braucat trenēt eksāmenam?

Gan uz Talsiem, gan uz Ventspili. Lai tiktu uz eksāmenu Talsos, ir jāstāv pat garā rindā – vismaz divas trīs nedēļas. Kuldīgas autoskolai filiāles ir arī Ventspili

un Saldū.

Kāda ir mūsu braukšanas kultūra?

Negribu būt baigā eksperte, tomēr šo to jau uz ceļa redzu. Vakar viens kursants saka: priekšā braucošais neparādīja pagriezīenu. Atbildu, ka mēs uz šādiem braucējiem neskatāmies, bet raugāmies, lai paši visu darītu pareizi. Tāpat ar gājēju palaišanu: „Viņš nepalaida. Kāpēc man jālaiž?” Kādu reizi policija neievērotāju par to sodīs. Katru dienu kāds mūs apdzen – tas ir standarts. Gadījumi ir visādi.

Pastāsti vairāk par ģimeni! Ko darāt visi kopā?

Vecākajai meitai Paulai ir desmit gadu, viņa mācās Kuldīgas Centra vidusskolā un spēlē volejbolu, mūzikas skolā apgūst klavierspēli. Otrai meitai Annai ir astoņi gadi, arī viņa mācās Centra vidusskolā un trenējas vieglatlētikā. Arī man patīk sports – domāju drīzumā atsākt spēlēt basketbolu. Jaunākais ir trīs gadus vecais dēls Valters, un viņam patīk viss, ko dara tētis.

Brīvdienās cenšamies nekur nebraukt. Agrāk nevarēju saprast, kāpēc Toms negrib nekur braukt. Tagad labi saprotu, jo daudz braukts ir visu nedēļu. Gribas mieru, tāpēc kopā dodamies uz mežu. Man un vecākajai meitai patīk vēlīe rīti. Svētdienās vienmēr ejam uz draudzes *Dieva mājas* dievkalpojumu Mārtiņzālē. Priecājos, ka bērni mājās dzied slavēšanas dziesmas.

Vai esi kundzīniece?

Saldeniece. Taču daļu bērnbības pavadīju Nīkrācē, Skrundas novadā, tur beidzu pamatskolu. Kuldīgā absolvēju arodskolu, apguvu pavāres-konditores specialitāti. Kuldīgā beidzu arī Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolu, kur studēju sabiedriskās attiecības.

Piecus gadus nostrādāju veikala *Elvi* konditorejā. Pirms kļuvu par instruktoru, bija pat doma atvērt savu konditoreju. Taču sapratu, ka tas būs par agru, jo bērni mazi, bet tādā uzņēmumā jāieguldās daudz. Nebiju tam gatava. Tomēr domu neesmu atmetusi – varbūt pēc gadiem desmit. Man ļoti patīk Ziemassvētkos cept piparkūkas – tad tik gardi smaržo visa māja!

Man nepatīk lielas pilsētas. Nav vajadzīgas cilvēku masas, lai justos labi. Man ļoti patīk Kuldīga, labprāt esmu pastaigāties. Abas māsas dzīvo Vācijā, un viņas aicināja braukt turp. Bet mana vieta ir šeit, Latvijā.

„Visi ūdeņi tek uz jūru. Arī netīrie”

MILZU INVESTĪCIJAS, DAUDZ LIETOTĀJU

Latvijā ir 818 000 māsaimniecību un 185 000 ekonomisku aktīvu uzņēmumu. Katrā tā vai citādi notekūdeņu jautājums bijis, ir vai būs aktuāls. Svarīgi, lai visi būtu novadīti videi saudzīgāk.

Kopš neatkarības atjaunošanas tieši notekūdeņu savākšanā bijuši visvērīgākie ieguldījumi gan no Eiropas Savienības, gan valsts un pašvaldību budžeta. VK pārliecinājās, ka kopā investēts teju miljards eiro. Par šo naudu pašvaldībās izbūvēta vai modernizēta centralizētā notekūdeņu sistēma, arī attīrīšanas iekārtas. Pēdējā laikā vairāk nekā iepriekš pašvaldības veicina iedzīvotāju pieslēgšanos šiem tīkliem.

LIELU DAĻU NESAVĀC

„Revidējamo pašvaldību izvēlē šoreiz noteica ūdeņi. Kādreiz bija teiciens, ka visi ceļi ved uz Romu, tagad Latvijā jāsaka: visi ūdeņi plūst uz jūru neatkarīgi no tā, kuras lielas upes baseinā pašvaldība atrodas. Izvēlējamies no Ventas, Lielupes un Daugavas baseina, kā arī divas pašvaldības pie jūras,” skaidro E.Korčagins.

Vissatraucošākais secinājums: liela daļa notekūdeņu joprojām netiek savākta. Tam esot divi iemesli. Pirmais – iedzīvotāji modernizētajiem tīkliem nav pieslēgušies tik daudz, cik cerēts. Apskatītajās desmit pašvaldībās nav pieslēgušies ap 50% plānoto māsaimniecību. Ir arī tādas, kurās uzbūvēti pilnībā jauni tīkli, bet nav pieslēdzies neviens. Otrais – tur, kur centralizēto tīklu nav un notekūdeņi tiek uzkrāti privātmāju tvertnēs, tie netiek izvesti regulāri un nogādāti attīrīšanas iekārtās. Divas trešdaļas māsaimniecību notekūdeņus nodod reizi gadā vai nenodod vispār. Visdrīzāk tie neatīrīti izplūst vidē. Kāpēc tā notiek?

PAR MAZ INFORMĒ

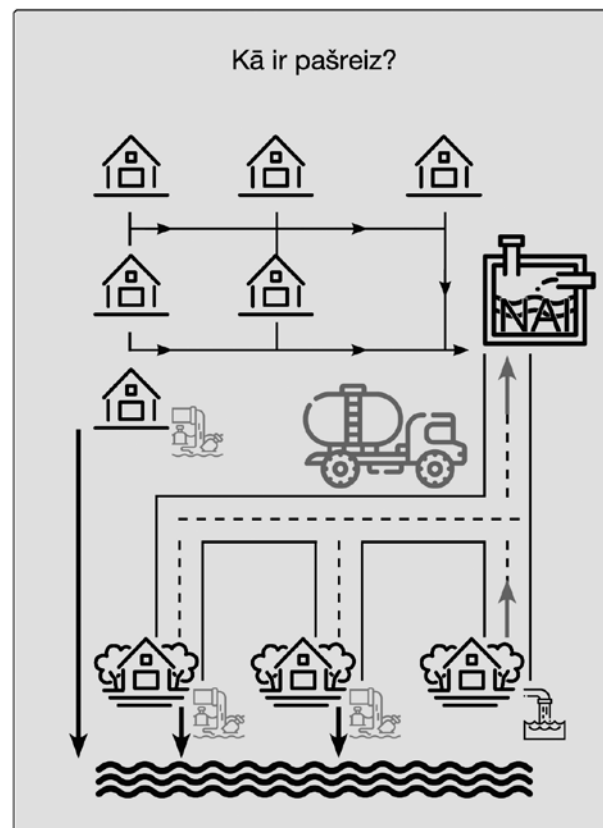
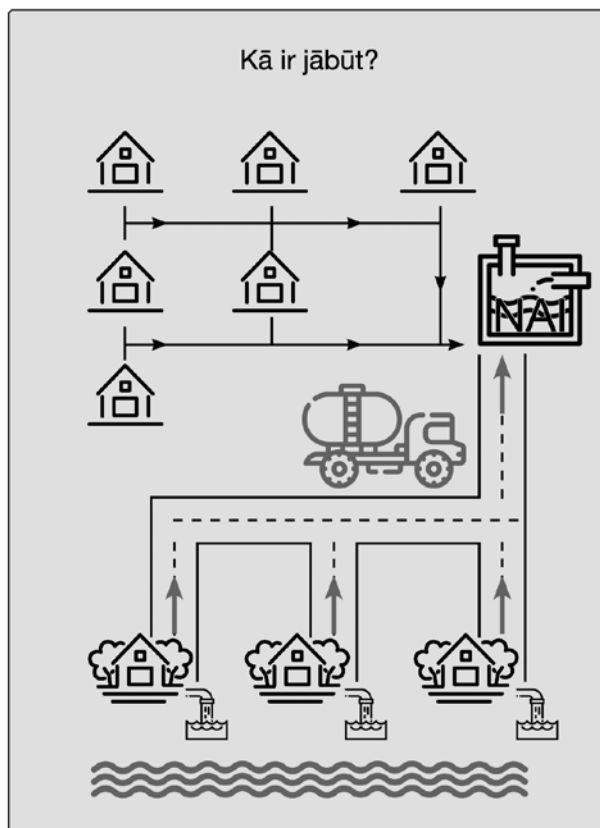
„Skatījāmies, vai pašvaldības iedzīvotājus informē, kur jau ir un kur plānots centralizētos tīklus izbūvēt; vai ir precīzi noteikts, kuros gadījumos jāpieslēdzas obligāti. Gan vienā, gan otrā jautājumā pašvaldības mājas darbu nav izdarījušas labi. Ja kāds plāno būvēt privātmāju un meklē ziņas, vai gar viņa māju šie tīkli tiks ierīkoti, informāciju neatrodot, cilvēks saprot, ka uz pašvaldību nav ko gaidīt, – būvē pats, ieguldot daudz naudas. Ja pēc laika pa šo ielu kanalizācija tomēr tiek ierīkota, visticamāk, nebūs motivācijas pieslēgties. Drīzāk būs liela neizpratne,” uzsver E.Korčagins.

Otrs kavēklis pieslēgties kanalizācijai ir lielas izmaksas un atbal-

”

„Kur paliek ūdeņi, ko izved nepietiekami bieži, varam tikai minēt. Diemžēl 74% ir tādi, par kuru likteni valstī neviens nevar būt īsti pārliecināts.”

* NAI – notekūdeņu attīrīšanas ietaises

sta trūkums. No desmit revidētajām pašvaldībām līdzmaksājums bija tikai trijās, bet visā valstī septembrī – aptuveni 30. Vēl septiņas to paredz, lai privātpersonas kanalizācijai pieslēgtos. Bet arī šāds atbalsts nav burvju nūjiņa. Tajās pašvaldībās, kur tāds ir, pieslēgumu ir par 7–14% vairāk.

„Ja prasības ir, to izpilde jākontrolē. Ja arī 15 gadus ir noteikumi, kas paredz krājvertnes regulāri izvest, diemžēl nekāda lielā godprātības kontrole nenotiek. Tikai tagad daudzas pašvaldības sāk izzināt, cik daudz notekūdeņu decentralizētajās sistēmās rodas,” atzīst E.Korčagins.

„Neizveidojot skaidru un striktu kontroli pār rūpniecisko notekūdeņu novadīšanu, pašvaldības zem sītiena paliek savu komunālo saimniecību cilvēkus, kurus var sodīt par neattīrītu ūdeņu noplūdi vidē.”

GRĒKO ARĪ UZŅĒMĒJI

Runājot par rūpnieciskajiem ūdeņiem, VK saskatījusi kutelīgu situāciju: „Rūpnieciskie ūdeņi, protams, ir daudz kretīgāki, tādēļ kontrolei jābūt nopietnākai. Daudzviet uzņēmumi grēko ar centrālajos tīklos novadīto ūdeņu kvalitāti, nepietiekami tos attīrot. Kad tādi nonāk attīrīšanas stacijās,

tur baktērijas tiek nokautas, stacijas pārslodotas, un netīrais ūdens nonāk dabā. Noplūdes Valsts vides dienests kontrolē, bet kutelīgākais ir tas, ka sodu saņem apsaimniekotājs, visdrīzāk, kāda pašvaldības kapitālsabiedrība vai pagasta pārvalde, kas atbild par attīrīšanu. Pašvaldības arī meklē vidusceļu, saprotot, ka uzņēmums jākontrolē, bet vienlaikus tas kopienā ir viens no lielākajiem darba devējiem, kam ir būtiski darbību turpināt.”

DĀRGA ASENIZĀCIJA

Vēl par notekūdeņu noplūšanas iemeslu E.Korčagins sauc nepamatoti augsto maksu par asenizāciju – dažkārt pat 75 eiro par vienu reizi. „Dārgais pakalpojums varētu mudināt iedzīvotājus centralizētajiem tīkliem pieslēgties. Vienlaikus summu nedrīkst izdomāt galvā, jo valstī šādi pakalpojumi tiek strikti regulēti, nosakot, cik sniedzējam tie izmaksā. Atbilstoši tiek noteikta maksa iedzīvotājiem. Revīzijā redzējām tādas summas, kurās izmaksas ir krietni mazākas. Aizputes un Līvānu novadā no iedzīvotājiem bez pamatojuma iekasēts krietni vairāk.”

VAI PIETIEK JAUDAS?

Lai gan notekūdeņu attīrīšanā daudz ieguldīts, tas darīts, nezinot kopējo apjomu nākotnē. Daudzviet pārbūvēts un izbūvēts, ņemot vērā nelielu apjomu. „Revīzijā modelējam to, vai jaudas pietiks tajā brīdī, kad konkrētajā pašvaldībā tiks savākti visi notekūdeņi. No desmit pašvaldībām jaudas rezerve bija tikai četrās. Pārējām par to nopietni jādomā, vai būvējot

pašiem, vai sadarbojoties ar kaimiņiem,” atzīst E.Korčagins.

Vēl problēma ir, piemēram, lietusūdens, kas iepļūst notekūdeņu attīrīšanas tīklos. Tas gan pamatā notiek pilsētās. Infiltrācija notiek arī no gruntsūdeņiem, ievadot tīklos daudz ūdeņu, kam tur nevajadzētu būt, un lietusgāzu laikā iekārtas pārslodzot. „Šīs problēmas ir sen zināmas, bet tās prasa dārgus un inovatīvus risinājumus. Lietusūdens tīkli padomju laikā bieži tika ierīkoti kopā ar kanalizāciju. Atsevišķu tīklu izbūve prasa ļoti daudz naudas. Vai ir racionāli to darīt, jādodomā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, kas drīzāk meklē citus veidus, kā lietusūdeni savākt. Infiltrāciju varētu novērst, kanalizāciju modernizējot,” teic E.Korčagins.

JO VAIRĀK DARĪTĀJU, JO SLIKTĀK

Administratīvi teritoriālās reformas kontekstā VK saskārusies ar vēl kādu aktuālu lietu: „Skatījāmies, cik daudzi par notekūdeņu savākšanu atbild. Situācija ir atšķirīga un sadrumstalota. Bauskas novadā ir pat deviņi pakalpojumu sniedzēji, Līvānos un Engurē – seši. Tās ir gan kapitālsabiedrības, gan pagastu pārvaldes. Mums skaidroja, ka sadrumstalotība ļaujot ātrāk reaģēt uz problēmām, nodrošināt iedzīvotājiem zemāku tarifu.

Šos apgalvojumus pārbaudījām – teikšu godīgi, ka ne vienam, ne otram nav pamata. Ja avārija notiek tur, kur atbild pagasta pārvalde, novēršanai tiek pieaicināts kompetents uzņēmums. Tarifs daudzviet

zemāks ir tikai tādēļ, ka visas pakalpojuma izmaksas netiek ieskaitītas. Situācija ir daudz labāka, ja pakalpojumu sniedz viens. Joma ir tāda, kur labu un jaunu speciālistu ir maz. Aicinām pašvaldības domāt, kā visus decentralizētos resursus, zināšanas un spēkus likt kopā, lai situāciju uzlabotu.”

Divas trešdaļas māsaimniecību notekūdeņus nodod reizi gadā vai nenodod vispār. Visdrīzāk tie neattīrīti izplūst dabā.

KĀ SKRUNDAS NOVADĀ?

Šajā novadā nozares apsaimniekošana ir vienās – pašvaldības uzņēmuma *Skrunčas komunālā saimniecība* – rokās, bet tas nenozīmē, ka viss būtu kārtībā. Skrunčas novada problēma ir plānošanas dokumenti: skaidri jābūt saprotamam, kur tīklus būvēt, ar kādiem nosacījumiem iedzīvotājiem pieslēgties. Problēma arī tā, ka cilvēki šo iespēju izmanto kūtri. „Amatnieku ielā no 28 iespējamajiem pieslēgumiem ir tikai 13. Pilsētā ir arī lietusūdens un infiltrācijas problēmas – daudz ūdeņu attīrīšanas tīklos nonāk no malas. Bija arī dažas problēmas ar nepietiekamu ražošanas ūdeņu kontroli. Tarifs netiek regulāri pārskatīts. Nav metodikas, kā nosaka asenizācijas maksu,” uzskaita E.Korčagins.

Inguna Spulniece

Ar domu un rūpēm par sabiedrību

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Pamatojoties biedrības *Darīsim paš!* sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijā, iespējamās projekta aktivitātes sadalītas trijās rīcībās.

1. rīcība. Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai*

- jaunu preču un pakalpojumu radīšanu, pašreizējo preču un pakalpojumu attīstīšanu, realizēšanu tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanu,
- lauksaimniecības produktu pārstrādi, realizēšanu tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanu,
- tādas vides radīšanu vai labiekārtošanu, kurā tiek realizēta vietējā produkcija, un jaunu realizācijas veidu ieviešanu,
- darbinieku produktivitātes kāpināšanu.

1. rīcības projekti ir **uzņēmējdarbības projekti**, kuros pēc to īstenošanas jāsasniedz konkrēts apgrozījums un/vai jārada jaunas darba vietas.

* Projektus var iesniegt juridiska persona, kuras apgrozījums ir ne vairāk nekā 70 000 eiro noslēgtajā gadā, kā arī juridiska vai fiziska persona, kura plāno sākt saimniecisko darbību.

2. rīcība. Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai un teritorijas sakārtošanai

- vietējās teritorijas sakārtošanu, lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību,
- sabiedrisko aktivitāšu, tostarp apmācību un interešu klubu, sociālās aprūpes vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laika pavadīšanas veidu, dažādošanu.

3. rīcība. Atbalsts materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma un dabas mantojuma saglabāšanai

- vietējās teritorijas dabas un kultūras mantojuma objektu saglabāšanu, lai uzlabotu pakalpojuma pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību, nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, tautas amatniecības un vietējo tradīciju popularizēšanu, sabiedrisko aktivitāšu un brīvā laika pavadīšanas veidu dažādošanu.

2. un 3. rīcībā ietilpst **sabiedriskā labuma projekti**, kuros plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, par kuru rezultātiem netiek prasīta samaksa un kas ir publiski pieejami.

Ērti gājējiem un riteņbraucējiem

Rumbas pagasta Mežvaldē gājējus un velobraucējus priecē jaunuzceltais tilts pāri Riežupei.

Projekta mērķis bija sakārtot sagruvušā tilta vietu uz ceļa *Mežvalde–Galmicas* Riežupes dabas parkā (*Natura 2000* teritorijā) un tā vietā izveidot ilglaicīgu tiltu gājējiem un velosipēdistiem. Tas atklāts 2018. gadā, un togad Latvijas Būvniecības gada balvas kategorijā *Jauna inženierbūve* iegūta otrā vieta. „Tilts kalpo labi, vienīgi šopavasār tika papostīts – ir salauzti vairāki dēļi,” saka projekta īstenošanas vadītāja Lija Šēle. „Lai klājumu salabotu, līdz izpostītajai

vietai viss jāārda laukā, jo katrs dēlis ir pieskrūvēts.” Pārvaldniece atminas, ka ideja par tilta atjaunošanu lolota jau sen: „2008. gadā tika izveidots projekts īstam, braucamam tiltam, sarēķināta kontroltāme, un tie bija 600 tūkstoši latu. Bija fiksēts, ka ūdens cēlies par vairākiem metriem. Prasība tāda, ka tiltam jābūt vaļējam, lai neveidotos sainesumi, nekrātos zari, lai ūdens varētu brīvi tecēt. Īsto tiltu *pacelt* nevarējām, tāpēc ķēros pie domas par gājēju un velobraucēju tiltu.” Raizes radot arī tie, kuri dabas parkā brauc ar motocikliem un kvadracikliem un izbraukā ne vien takas, bet arī mežu.

Brīvajā laikā riču-račs

Rumbas pagasta Mežvaldē blakus pārvaldes un bibliotēkas ēkai jau labu laiku ikvienam ir iespēja uzspēlēt riču-raču.

Stacionārā laukuma spēle *Ventas* un *Mežvaldes* ciemata iedzīvotājiem papildina brīvā laika iespējas, bērniem tā nodrošinot arī bezmaksas nodarbes svaigā gaisā. Interese esot liela.

Bet idejas autorei un pagasta pārvaldes vadītājai Lijai Šēlei jau padomā citas iececes. Rotaļu laukumi *Ventas*, *Mežvaldes* un *Novadnieku* ciemā ierīkoti 2010. gadā, ierīces novecojušas, un vajadzētu papildināt ar jauniem elementiem.

Ar veikbordū, ūdens velosipēdu un laivu

Rendas pagasta atpūtas kompleksā *Lejastiezumi* Usmas ezera krastā projekta mērķis bija izveidot veikborda parku, tāpēc iegādāta veikborda iekārta un inventāra komplekts.

Lejastiezumu pārvaldnieks Mārtiņš Jankovskis saka: „Lai būtu plašāks pakalpojumu klāsts, ir iegādātas vēl astoņas laivas un astoņi ūdens velosipēdi, arī glābšanas vestes.” Kompleksa 32 hektāru teritorijā tiek piedāvāta aktīva atpūta.

Sportam un pieredzei

Iepriekšējā projektā realizētajam ložu šaušanas stendam *Skrienošais alnis* ierīkota drošības barjera un prasībām atbilstoša šaušanas pozīcijas vieta.

Rumbas pagasta šautuvē, pateicoties projektiem, nu var notikt valsts mēroga sacensības.

Kuldīgas novada sporta skolā šaušanas sporta nodaļa nedarbojas, jo nav mācību bāzes, kur apgūt prasmes. Tāpēc Kuldīgas rajona mednieku un maksšķernieku biedrības projekta mērķis bija iegādāties olimpisko un amerikāņu tranšejas šaušanas stendu. Tāpat ierīkota stenda SK-100 drošības barjera un šaušanas pozīcijas vieta. „Mūsu biedrība sadarībā ar Latvijas Šaušanas federāciju jau organizējusi vairākas sacensības. Atsaucība bija liela,” saka pārstāvis Jānis Morozovs. „Biedrība sadarbojas arī ar Kuldīgas novada domi, organizē dažādas pašvaldības sacensības, kā arī nodrošina pakalpojumus pašvaldības policijas darbiniekiem.”

Dievnams tiek pie kārtīga jumta

Rendas baznīcai nomainīts jumts un atjaunotas konstrukcijas.

Projekta galvenais uzdevums bija šo kultūras pieminekli saglabāt un nodot to nākamajām paaudzēm. „Nu vismaz no jumta vairs netek un baznīcā ir izbalsināti griesti,” stāsta draudzes priekšniece Skaidrīte Rika, kura šos pienākumus pilda kopš septembra. „Bet vajadzību vēl ir daudz: remonts nepieciešams sienām, grīdai. No sienām jāņem nost eļļas krāsa, jo tā neļauj elpot. Arī grīda vienā malā ir vienos caurumos.”

Uz papīra draudzē skaitoties ap 60 cilvēku, bet uz dievkalpojumiem nākot vien piecas pensionāres. „Mums solīja salabot

ērģeles – tad varētu notikt koncerti, un varbūt tā mēs spētu pulcināt vairāk interesentu.”

Lai stāsti paliek jaunajai paaudzei

Pēc intensīva divu gadu darba Rendas pagasta *Viesturos* plašināts Nacionālās pretošanās kustības muzejs.

Nodibinājums *Rubeņa fonds* pēta un popularizē nacionālās pretošanās kustības vēsturi vācu un padomju okupācijas laikā. Kopš 2014. gada nozīmīgu darbu dara fonda dibinātais muzejs *Viesturos*. Projekta gaitā Latvijā vienīgais Nacionālās pretošanās kustības muzejs būtiski modernizēts. Par iegūto naudu pārbūvētas telpas un izremontēta saimniecības ēka. Tas devis iespēju pilnveidot vizuālo un saturisko ekspozīciju. Tagad tā skatāma divās ēkās.

Liepājas iela. Katrā gadalaikā cita

(Turpinājums.)

Lai piekļūtu Liepājas ielas īstenajiem iedzīvotājiem, nākas vērt vārtus un meklēt skaistos, klusus pagalmiņus.

Sava vieta ar vēsturisku dvesmu

„Te dzīvoju 72 gadus. Atceros visādus laikus. Tik žēl, ka ielas mājā no vecajiem iemītniekiem kādi trīs palikuši – pārējie visu laiku mainās,” teic Uldis Ginters, kurš kopš dzimšanas dzīvo mājā ar mīlīgu pagalmiņu, uz ko skatu no Liepājas ielas noslēpj *Kafenīte*. Namiņa pirmo stāvu apdzīvo Šlītere ģimene, Gintēriem ir otrs.

PILSĒTA ĢIMENĒM AR BĒRNIEM

Aiga Šlītere uzskata, ka gan Kuldīgā vispār, gan konkrēti Liepājas ielā dzīvot ir brīnišķīgi, īpaši, ja ir mazi bērni: „Šeit nav satiksmes, bērni var droši braukāt ar riteņiem, skrejriteņiem, spēlēt paslēpes, bumbu. Viss ir ļoti tuvu – bērns nav jāvadā ar mašīnu. Pats aiziet uz šaha kluba, bibliotēku, baseinu, kino, sporta halli.”

Aiga atzīst, ka Kuldīgas labās īpašības parasti vairāk spēj novērtēt ienācēji: „Mēs esam no Jelgavas, kādu laiku dzīvojām ārpus Latvijas. Nu jau astotais gads, kopš esam Kuldīgā. Mana mamma ir no Kurzemes, no Talsiem, kur pavadīta bērnības krāsainās vasaras. Pirms gadiem, kad domājām nākt uz Kurzemi, Talsi šķita patukši – daudzas ģimenes un jaunie devās ārpus Latvijas. Kuldīgu sajūtām kā aktīvu Kurzemes centru. Lielākais

iegūvums ir ģimenes un dažādas lietas, ko varam uzsākt un darīt kopā. Te vide ir ļoti ģimeniska. Mēs esam pateicīgi šeit būt. Esam spēka gadus, kad vairākas lietas vēl gribas atrast un padarīt.”

MĀJVĪTU ATRAST GRŪTI

Kad pirms astoņiem gadiem ģimene meklējusi, kur Kuldīgā apmesties, atrast mājvietu neesot bijis viegli. Aiga domā, ka situācija nav uzlabojusies – pieprasījums ir lielāks par piedāvājumu. Atraduši iespēju irēt mājas stāvu. „Labākais, ka varam darboties kopā ar kaimiņiem. Žodzinām uzrakstījām projektu konkursā *Darīsim paši*. Pagalmiņš kļūst aizvien skaistāks. Iedvesmojamies viens no otra, stādām puķes un rūpējamies par teritoriju. Bija arī gads, kad vinnējām konkursā par gaisadārziem. Tas bija jauki – gūt novērtējumu un turpināt iedvesmot arī citus.”

IESPĒJU LAIKS

„Šis ir arī iespēju laiks. Jābūt gatavam apgūt jaunas iemaņas, pamainīt prioritātes. Nedrīkst stagnēt ierastajā, jo tas, iespējams, vairs nestrādā. Laiks dod jaunas iemaņas gan bērniem, gan vecākiem. Bērni, kuri pārsvarā mobilajos tālruņos un datoros spēlējuši tikai spēlītes, tagad apgūst arī citas aplikācijas un programmas, pildot

mācību priekšmetus tiešsaistē. Mācoties attālināti, bērniem liels izaicinājums ir disciplīna un dienas plānošana. No rīta celties, iziet svaigā gaisā, pavigrot, pabrokastot, izveidot dienas plānu un realizēt to. Liela daļa darbību pāriet attālināti, virzība ir pat veiksmīgāka nekā iepriekš. Cik dzirdam no citām uzņēmīgām ģimenēm, attālinātā tirdzniecība veicas labāk nekā klātienē,” priecājas Aiga.

NO ULMAŅA LAIKIEM

U. Ginters atzīst, ka dzīvot te ir *feini*. Tūlīt gan piebilst, ka agrāk bijis vēl labāk, jo mašīnas neesot braukājušas cauri pagalmam. „Mana māte te dzīvoja jau no ulmaņlaikiem. Māju cēla ielas mājas saimnieks. Lejā viņam bija ceptuve, augšā dzīvojām mēs. Ceptuve darbojās arī vācu laikā. Kad krievs ienāca, tad arī vēl kādu laiku beķeris Ginters, kurš nav mans radnieks, te kūkas cepa,” stāsta Ulda kungs. „Mātei pāri pa ielu bija frizētava, vecmāteim Liepājas ielā – kokdarbnīca un zārku veikals, bet krustmātei – puķu veikals. Ekspozīti no vectēva veikala loga – reklāmas zārku – uzdāvināju muzejam. Es pat blakus graustā to zārku kādu laiku glabāju,” U. Ginters rāda uz pussadrupušiem mūriem.

Tur otrā stāvā bijis malkas šķū-

Aiga Šlītere: „Strādājot un mācoties attālināti, lielākais izaicinājums ir disciplīna un dienas plānošana. No rīta jāceļas, jāiziet svaigā gaisā, jāpavigro, jāsapucējas un jāsāk diena.”

„Mājas sienā redzams, ka tā būvēta 1883. gadā,” rāda Uldis Ginters.

nis, bet apakšā garāžas. „Uguni Kuldīgas dedzinātājs pielaida. Vai, bet agrāk, kad Kuldīgā bija Teātra svētki, šajā pagalmā gan gāja feini! Bija estrāde, cilvēki kāpa uz tagad nodedzinātās ēkas otro stāvu, skatījās izrādes. Pauls brauca, ballītes bija,” Gintera kungs turpina kavēties atmiņās un rāda, ka ielas mājā 50. gados atradies patērētāju biedrības kantoris, bet otrā pusē pie paša Baltijas skolotāju semināra parka – būvmateriālu veikals un noliktavas. „Apkārt viss bija ciet. Tagad staigā arī tūristi. Kādreiz malku krāvu apaļajā kaudzē. Kad nāca vācieši, slavēja mani, pētīja un fotografēja. Neko tādu nebija redzējuši.”

VISS MŪŽS CELTNICĪBĀ

„Dzīvojam te ar sievu Veroni-

ku un sunīti Džeraldīnu,” saka Ulda kungs un nosmejas, ka pats bērnodārzā nav gājis, toties sievai kā audzinātājam ir 47 gadu stāžs. Vēl tagad piestrādājot, jo vīrs par 55 gadiem celtniecībā nekādu lielo pensiju nav nopelnījis. „Šis ir pirmais gads, kad nestrādāju. 11 gadus braucu uz Ventpili, bagātājiem mājas būvēju. Pēdējo māju Kuldīgā uzbūvēju gleznotājam Puķem. Mēs bijām draugi. Gan iekšas, gan āra kamīnus mūrēju. Aizbraucu uz laukiem pamūrēt, uz Tukumu. Bet dikti negribas vairs braukt. Meitai Agritai pa Pelču ceļu ir dārza mājiņa. Kad bija konkurss par sakoptākajiem īpašumiem, meita otro vietu dabūja. Manis mūrētais kamīns bija nopublicēts *Kurzemniekā*.”

Divus mēnešus vecajai Elizai un mammai Dairai Blīgznai Liepājas ielā dzīvot patīk.

„Pie mums jāzina ienākt”

Tā smejas Daira Blīgzna, kas ar ģimeni septiņus gadus dzīvokli irē mājā, kurā atrodas veikals *Tīne*. Tikai retais zina, ka, paverot koka vārtus, atklājas plašs pagalmis.

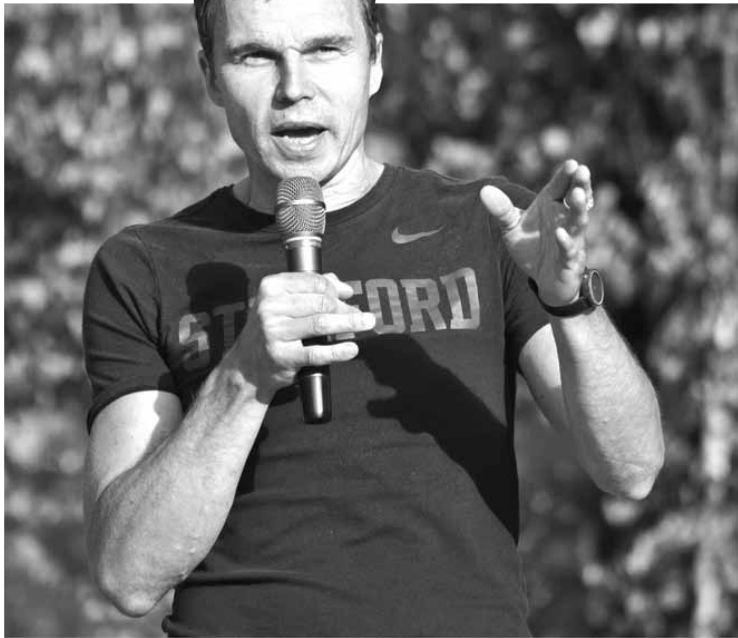
„Mājas saimnieki bija divi brāļi Gaiļi, kas vairākus īpašumus Kuldīgā mantojuši no tēva. Tālis nomira, daļu mantoja sieva. Vēl te dzīvoklis pieder Maijai Mitrevicai. Divi dzīvokļi tiek īrēti, ēkā vēl ir arī optika. Mājai ir vairāk

nekā 100 gadu, bet tā nekrakšķ un nebrakšķ. Kādreiz dzīvojām pretī *Staburadzei*, kur lombards tagad. Tā gan bija – nu tāda...” zina stāstīt Daira. „Bet mums ir trīs bērni, un te pagalmā viņiem ir, kur darboties, kaimiņi labi. Ja blakus nebūtu *Klondaikas*, dzīvot būtu pavisam labi. Tā ir lielākā problēma. Tagad, kad ierobežojumi, ir mierīgi, bet iepriekš uz ielas regulāri kādu sita nost...”

Jautāta, kā jūtas Covid-19 laikā, Daira nesūdzas: „Dēls mācās 2. vidusskolā, divas nedēļas karantīnā bija jānosēž. Tad arī māsu nelaidu uz bērnodārzu. Ja nu kas... Kad *Bitūtē* divas grupiņas bija karantīnā, vecāki bija stipri dusmīgi – slimības lapas jāņem. Ar mācīšanos tikām labi galā, arī klases audzinātāja ir jauka.”

Inguna Spuleniece
Elisas Rudzītes foto

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Mūsu piederība un ļaužu migrācija

5. novembrī LTV raidījumā *Tas notika šeit* tika parādīts radošās komandas piedzīvotais Turlavā. Viens no tās dalībniekiem ir vēsturnieks, Vidzemes Augstskolas rektors GATIS KRŪMIŅŠ. Mūsu saruna, aizsākusies par Turlavas mistērijām, nonāca arī pie Latvijai būtiskā migrācijas jautājuma.

Sovasar žurnālistiem lekcijā par migrāciju minējāt padomju laikus, retoriski jautājot, cik cilvēku no Latvijas izbrauku, ja tolaik robežas būtu atvērta.

Mums patīk salīdzināt nesalīdzināmo, ignorējot kopējo vēsturisko kontekstu. Tagad norādām, ka aizbrauc daļa to cilvēku, kuri padomju laikā palika. Tātad tolaik Latvijā dzīve bija labāka. Bet robeža bija ciet! To lieliski parādīja arī Berlīnes mūra celšana. To uzcēla tāpēc, ka simtiem tūkstošu vāciešu panikā bēga no padomju režīma, saprotot, ka tur nekas labs nebūs, bet Rietumvācijā ir daudz augstāka dzīves kvalitāte un demokrātiskā brīvība. Arī no Latvijas nevarēja tikt nekur uz Rietumu valstīm, ja bijī nepareizajos sarakstos. Jāņem vērā vēsturiskais konteksts.

Vēl mēģinām mūsdienu ētikas principus pārlikt simt gadus iepriekš, piemēram, korupcijas gadījumus, politiku rīcību. Nevaram pārņemt tiem, kuri pirms 100 gadiem dibināja mūsu valsti, ņemot vērā, piemēram, pretkorupcijas likumu. Tā bija cita sabiedrība, cita sistēma.

Bet vēlme tā darīt ir?

Ir. Diemžēl daudzas lietas gribam vienkāršot, izraujot no konteksta. To pašu verdzības jautājumu. ASV bija viena no progresīvākajām Konstitūcijām. Mums to grūti saprast, bet vēl pirms pusgadsimta melnādainajiem Amerikā daudzas tiesības bija liegtas, piemēram, studiju izvēlē. Vai arī izcili džeza mūziķi spēlēja labākajā hallē, bet ārā iet pa sētas durvīm, jo pa parādes nedrīkst. Lai viņus dzirdētu, nosacīti baltā elite gāz koncertzālī riņķī. Tie ir vēstures konteksti.

Par latviešiem runājot, migrējuši esam vienmēr.

Protams. Migrācijas plūsma vienmēr ir ļoti viļņveidīga. Esam pasaulē viena no tām vietām, kur plūsma bijusi gan iekšā, gan ārā. Krievijas impērijas laikā simtiem tūkstošu cilvēku strauji iebrauca Latvijā, tajā pašā laikā veidoja arī kolonijas Sibīrijā. Tā aizbraukšana bija nevis izmisuma solis, bet atvērtība kaut kam jaunam. Skaidrs: arī karš, bēgļu gaitas, kad daudzi aizbrauc, bet daudzi arī atgriezās.

Nevaram mūsu intereses lobēt tikai no Latvijas. Ir labi, ka vismaz akadēmiskajā vidē visā pasaulē gandrīz katrā institūcijā ir kāds latvietis, kurš gatavs reaģēt, savest kopā ar gudriem cilvēkiem. Atvērts, identitāti nav zaudējis, latvietis ar sirdi. Kā mūsu aģents Amerikā, Lielbritānijā, Vācijā.

Vai nav tā, ka pēdējā laika izceļotāju bērni identitāti zaudē daudz ātrāk?

Domāju, ka jā. Pasaule kļuvusi globālāka. Pat nevaru pateikt, ar ko beigsies angļu valodas dominantes fenomēns. Manai meitai ir 14 gadu. Viņa reizēm ar klasesbiedriem sarunājas angļu valodā, jo runā kādas filmas kontekstā. Viņiem tā valoda ir ļoti brīva.

Mums padomju gados uzspieda krievu valodu, bet ar tā laika tehnoloģijām bijām pietiekami imūni. Ar mūsdienu digitālajām tehnoloģijām tā nav. Saturs pārsvarā ir angļu, tādēļ arī jaunākā paaudze identitāti zaudē strauji.

Otrs aspekts: ja kāds Latvijā iebrauc, viņš pietiekami ātri asimilējas uz mūsu pusi. Svarīga ir vide. Padomju okupācijā iebraucēji ātri tika pārņemti uz krievu valodas pusi. Šobrīd viņi saprot, ka Latvijā bez latviešu valodas neko izdarīt nevar.

„Kolonisti Amerikā un citur ir slikti, bet hercogs Jēkabs, iekarojot kolonijas, bijis labs. Tas izklausās nedaudz pēc provinciālisma: visi, kas uzbrūk mums, ir sliktie.”

Protams, arī mūsdienās var būt cits scenārijs, bet tas atkarīgs no vides, arī ģimenes. Krievu valoda latviskajā vidē vēl aizvien ir izaicinājums. Mana paaudze krieviski runā labi, bet jaunā paaudze, iespējams, saprot, bet izteikties pietiekami nespēj. Daudzi saka, ka tā varam pazaudēt krievu biznesu. Es gan esmu pārliecināts, ka jaunā akadēmiskā vide un uzņēmēji no Krievijas lieliski runā angļu. Tā viņiem nav problēma, ka Latvijā augstskolās neļauj mācīt krieviski. Viņi paši saka, ka krieviski var arī Maskavā, bet

Raidījuma filmēšanas pēdējā dienā G.Krūmiņš atzina: „Turlava ir ļoti interesanta. Mums vienmēr grūti izvēlēties, kurus stāstus stāstīt: kaut ko nacionālu vai tieši lokālu. Es sliecos uz lokālo stāstu, izstāstot skolas interesantās lietas pēdējos simt gados. Avoti ir dažādi, piemēram, Liepājas reģionālais arhīvs. Arī Kārļa Amenadas* stāsts ir interesants. Protams, nevajag pārspīlēt viņa ietekmi uz Bēthovena daiļradi, bet arī Talsu kontekstā stāsts ir interesants.”

* Turlavā dzimis Talsu mācītājs, vijolnieks, Bēthovena draugs

Lai kā vēsturnieks Gatis Krūmiņš Turlavā raidījumā *Tas notika šeit* centās aizstāvēt ideju, ka tiltiņam pār gravu centrā jāsaucas par Mistēriju tiltu, vietējie nobalsoja par Jēkaba vārda došanu.

viņiem vajag angļu.

Mūsu valsts nemaz nav tik sena. Kādu redzat nākotni? Vai identitāti iznesīsim arī tālāk?

Tas ir jautājums, kā definējam, kas ir daļa no identitātes. Daudzām tautām ir spēcīga nacionālā identitāte, bet zaudēta sava valoda. Ja būsīm godīgi, īri Lielbritānijā ir milzīgi patrioti, bet valodas ziņā pārsvarā asimilējušies. Tas pats attiecas uz skotiem, velsiešiem. Negribu baidīt, bet pastāv globāli riski, ka daļa nacionālās identitātes var arī izzust. Es drīzāk šo identitāti vairāk saprotu ar patriotismu, ar izjūtu, kas esam, kurai vietai piederam. Man ir trīs identitātes. Kad braucu uz Indiju vai Ameri-

lokāls, cilvēks spēj sevi identificēt kā latvieti no Latvijas.

Esmu novērojis nedaudz divkosīgu attieksmi pret migrantiem: tas, ka mēs esam izbraukuši, ir normāli, bet, ja pie mums iebrauc tie svešie, tas ir briesmīgi!

Mums ir slikta vēsturiskā pieredze. Tas vēl ir padomju mantojums, kad dzīves kvalitāte jau tā kritās un vēl nāca iebraucēji. Dzīvokļus pirmajiem deva viņiem, veikalā bija limitēta pārtika, kurā atkal bija jādalās ar viņiem. Pārsvarā bija iepirkšanās tūrisms. Kamēr vietējais cilvēks vēl darbā, tūrisms visus veikalus jau iztīrījis, izpircis tukšus. Tas veidoja neapmierinātību.

Līdzīgs nedaudz nāk arī tas, ka ar vācu pārvaldības modeli savā zemē tikām diskriminēti. Tas arī izsauca pretestību pret svešo. Tajā gan ir plusi un mīnusi. Ja kaut kas nāk virsū, tas rada imunitāti, centienus sevi stiprināt aiz spītības un pārliecības. No otras puses – mūsdienu atvērtajā sabiedrībā tas reizēm procesus bremzē. No augstskolām prasa izglītības eksportu, bet vienlaikus vietējie šos studentus apsmej par kebabu cepējiem. Mums trūkst darbaroku, bet negribam, lai kāds iebrauc. Ja demogrāfiskā situācija būtu tāda, ka katram ir pa pieciem, septiņiem bērniem, tad varētu tā runāt. Bet šobrīd cita risinājuma kā vien cilvēku iveršana mums nav. Tehnoloģijas visur neaizvieto cilvēku. Jādūmā, kas viņi būs, no kurienes. Tukša Latvija nepaliks – šī dzīvošanai ir skaista un ērta vieta.

Cik rasistiska ir sabiedrība?

Esam aizspriedumaini. Sadzīves līmenī mums ir dažādi aiz-

spriedumi. Bet ar rasismu saistībā ar ādas krāsu mums pieredzes nav nekādas.

Bet noliegums jūtams. Vai tās ir bailes?

Tā ir, bet neesam vienģigie. Ir citas sabiedrības grupas, kuras vienkārši prot skaisti melot. Lai neapvainojas vācieši, bet sadzīves līmenī var just un redzēt, ka nacisms joprojām ir dzīvs.

Kādu redzat migrācijas nākotni?

Esmu viens no tiem, kuri uzskata, ka tuvākajos desmit gados Latvijā iebrauks vismaz 100 vai 200 tūkstoši cilvēku. Ja skatāmies tikai uz ekonomisko paradigmu, varētu teikt, ka tā nebūs. Bet mums ir arī ģeopolitika: nedrošība Baltkrievijā, neskaidrības Ukrainā, arī Putins Krievijā nebūs mūžīgi. No Ukrainas jau tagad miljons ir Polijā. Pirms desmit gadiem neviens neko tādu iedomāties nevarētu! Iebraucēji nebūs no Sīrijas, no citiem silto zemju reģioniem – viņiem pie mums par aukstu.

Vienmēr jāraugās vēsturē, ģeopolitikā un ekonomikā. Prognozēt notikumus nevaram, bet kādam scenārijam jābūt gataviem. Sabiedrībai jābūt saprotošai un atvērtai no jebkuras paradigmas. Jābūt gataviem saprast, kā uztversim to, ja gāzīsies iekšā bēgļi, kā viņiem palīdzam vai norobežojamies. Tā arī varētu būt mūsu iespēja, ja mēs saprastu, kādus cilvēkus paturam, aicinām. Varētu ņemt no akadēmiskās vides, kas stiprinātu zinātnei. Mums jau ir pozitīvi piemēri, ka iebraucējus pieņemam, pat aizmirstot, ka viņi ir migranti.

SMARAGDA KĀZAS

Gulbju uzticība

„Tas, ko mēs viens otrā novērtējam visaugstāk, ir gulbju uzticība vienam pret otru,” saka kuldīdznieki Nadežda un Roberts Gologuzovi, kuri 6. novembrī svinēja 55. kāzu jubileju.

KĀ UZŅĒMĀS ŠEFĪBU, TĀ ŠEFO

Nadežda Kuldīgā dzīvojuši kopš bērnības. Mācījusies krievu skolā, kad satikusi Robertu, kurš no Baltkrievijas atsūtīts dienēt Padomju armijas daļā Upīškalnā. „Viņi skaitījās mūsu skolai šefi, tādēļ nāca. Un tā viņš kā toreiz uzņēmās šefību par mani, tā visu mūžu apzinīgi turpina šefot,” smeļ Nadežda.

Kad Nadeždai bijuši 19 gadi un Robertam – 27, svinētas kāzas. „Mēs ar mammu dzīvojām *Metropoles* ēkā Baznīcas ielā, tur arī svinējām,” stāsta dzīvesbiedre. „Mamma bija galdu uzklājusi, visu sagatavojuši. Atceros, ka mums lika zāģēt koku, vēl tur ko darīt. Arī Roberta dienesta biedri bija kāzās. Kad pienāca pusnakts, mani gribēja nozagt. Roberts no otrā stāva balkona nolēca glābt, un nekāda zaģšana

nenotika. Man dzīvē palaimējies: viņš vienmēr bijis uzticīgs un apzinīgs. Jau toreiz saprata, ka ir atbildīgs par to jauno meiteni, ko apņēmis par sievu.”

VECMĀTE UN ŠOFERIS

Nadežda vēl pēdējo pusgadu mācījusies 1. medicīnas skolā, kad piedzimis dēls Oļegs. Kad jau strādājusi par vecmāti Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā, kas bijusi viņas vienīgā darba vieta 48 gadus, pasaulē nākusi meita Natālija. Roberts, lai arī sācis Jelgavā studēt akadēmijā par automehāniķi, mācības nesot pabeidzis. Prioritāte bijusi ģimene un rūpes par to. Kādu brīdi strādājis komunālo uzņēmumu kombinātā, bet pēc tam daudzus gadus līdz pensijai – ATU 7 (autotransporta uzņēmumā) par autobusa šoferi.

„Kas tā tāda mīlestība ir, nevar zināt. Bet cieņa un uzticēšanās noteikti vajadzīga, lai 55 gadus kopā nodzīvotu,” uzskata Nadežda un Roberts Gologuzovi.

„BEZ KUSTĪBĀM NEVAR”

Abiem darbs aizņēmis nozīmīgu laiku daļu, bet brīvajā laikā paticis ar ģimeni atpūsties zaļumos, gulēt teltīs. Šad tad braukuši uz Baltkrieviju pie Roberta vecākiem, apskatījuši skaistas vietas citās valstīs. Kad izauguši abi bērni, kuri profesionālajā ziņā gājuši mammas pēdās un ir mediķi Kuldīgas slimnīcā, Gologuzovu ģimene iegādāju-

sies mazdārziņu. Vienmēr bijuši gana darbīgi, un dārzos abiem joprojām sagādājot gandarījumu. „Kustības ir nepieciešamas. Kad nav nekas darāms dārzā, tad Roberts no rīta ceļas agri un noiet vismaz piecus kilometrus. Kad atgriežas, ēdam brokastis. Es divas reizes nedēļā senioru skolā eju uz fizikultūras nodarbībām.”

Robertam patīk arī gleznot –

mājās pie sienas ir vairāki viņa darbi. Abi labprāt skatās televīzijas pārraides krievu kanālos. Nadeždas mīļākais raidījums ir *Davai požeņimsja!* (*Precēsies!*), bet Robertam patīk sporta pārraides.

Pašlaik atkrīt tikšanās ar draugiem, kuri dzīvo Jelgavā un ar kuriem draudzība tiek uzturēta kopš jaunības. Toties sazvānīties bieži.

TRĪS MAZBĒRNI

Gologuzovu pāris stāsta, ka bērni viņus aplaimojuši ar trim mazbērniem. Dēlam Oļegam ir meita Lelde, kura jau pieaugusi un dzīvo Liepājā, bet Natālijai ir dēli Aleksandrs un Marks.

Pēdējais gads pandēmijas dēļ esot diezgan atšķirīgs ar to, ka klātienē ar mīļajiem satikties nevar. „Trīs mēneši pavasarī vispār bija unikums,” saka Nadežda. „Dzīvojam pirmajā stāvā. Bērni atnāca, uz balkona iemeta ēdienu, ko esam pasūtījuši, un tā arī bija visa mūsu satikšanās. Tagad staigājam pa āru ar maskām. Cik ilgi tā būs, nav zināms. Bet ir labi. Pagatavojam sev ko garšīgu, paskatāmies televizoru. Es datorā uzspēlēju kārtis vai domino.”

Jolanta Hercenberga
Alberta Dintera foto

MANAS ATZIŅAS

„Nekāp zvaigznēs, pirms neesi sēdējis vagā!”

Zanda Spulģīte, Turlavas pagasta kultūras nama vadītāja

■ **Man dzīvē vissvarīgākais ir cilvēki, ģimene un darbs.** Ja jāsaliek prioritātes starp ģimeni un darbu, tad man tas ir vieglā, jo darbā tīši vai netīši tiek iesaistīta ģimene.

■ **Vērtīgākā atziņa, ko esmu guvusi:** nekāp zvaigznēs, pirms neesi sēdējis vagā.

■ **Es dzīvē nekad neesmu runājusi rupjiem vārdiem.** Vados pēc principa – nekad nesaki *nekad*. Jo tie *nekad* mēdz piepildīties, izsakot tos skaļi.

■ **Mans vislielākais sasniegums ir vēl priekšā.**

■ **Man darbā vissvarīgākais ir cilvēcīgums.**

■ **Godaprāts ir viena no īpašībām, kas ceļ cilvēka vērtību.**

■ **Viedums.** Ir dzirdēts sakām, ka tas nāk ar gadiem. Man gan šķiet, ka viedi cilvēki piedzimst.

■ **Vērtīgākā grāmata ir tā, kas vēl nav izlasīta.**

■ **Visvairāk mani apbēdina cilvēku sliktais noskaņojums.** Ir patīkami, ja pretī nāk smaidošs cilvēks.

■ **Mani iepriecina mazi, pozitīvi dienas mirkli.**

■ **Latvija man ir vieta, kurā jūtos droši.**

■ **Turlava man ir vieta, ko saucu par mājām.**

■ **No saviem vecākiem...** Drīzāk savu vecāku dēļ es esmu tā, kas esmu.

■ **Īsti vīrišķīgs vīrietis ir tāds, kurš tur doto vārdu.**

■ **Īsti sievišķīga sievietē – grūti raksturot.** Es teiktu, ka viņa ir iekšējais starojums, ko citi sajūt un saredz.

■ **Tuvākās nākotnes vislielākā vēlēšanās ir kāds sens sapnis.** Ceru, ka tas piepildīsies. Esmu pārliecināta, ka īstēnosies!

STĀRKA VĒSTIS

Vairāk nekā 400 mazulišu

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā līdz 9. novembrim pasaulē nācis 451 mazulis – 222 zēni un 229 meitenes, tai skaitā trīs dvīņu pāri.

No 4. līdz 11. novembrim piedzimuši septiņi puikas un sešas meitenītes, tostarp dvīņi Gustavs un Emīlija. Vienai meitenītei vecāki vārdu vēl domā, diviem puikām dots vārds Roberts, divām meitenītēm – Emīlija, pārējiem šādi vārdi: Agate, Amēlija, Rebeka Rūta, Niklāvs, Toms, Gustavs, Markuss,

Mikus Lūkass.

Oktobrī piedzimuši 40 mazuli: 22 zēni un 18 meitenes. Viegļākais svēris 2,23 kg, smagākais – 4,53 kg. Garākais bērniņš bijis 59 cm garš, īsākais – 48 cm. Jaunākajai māmiņai bijis 17 gadu, taču vidējais dzemdētājas vecums oktobrī sasniedzis 29,7 gadus, un tas ir nedaudz vairāk nekā septembrī (27,9).

Visvairāk jauno māmiņu bijis no Kuldīgas novada – 18, no Saldus – astoņas, no Talsiem – piecas, no

Aizputes – trīs, kā arī no Jaunpagas-ta, Brocēniem, Alsungas, Kandasvas un Skrundas. Oktobra sākumā slimnīcā sagaidīts arī 400. mazulis – puisītis Viljams Ezra, kurš piedzimstot svēris 4,09 kg un bijis 57 cm garš.

Populārākie vārdi mazuliem oktobrī – Markuss, Roberts un Paula. Viena ģimene meitiņai devusi divus vārdus – Marta Dārta, retāki vārdi bijuši zēniem Treviss un Eliots, meitenēm – Frīda un Kadrija.

Elisa Rudzīte

Spēka kastes – lai bērniem spēks veseļoties

Lāčplēša dienā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Kurzemes reģiona brigāde akcijā *Lai tev spēks veseļoties!* Kuldīgas slimnīcas bērnu nodaļai dāvinājusi *Spēka kastes ar rotālietām, zīmuļiem un citām noderīgām lietām, informē slimnīcas pārstāvji.*

Slimnīcas valdes priekšsēdis Agris Rozenfelds un bērnu nodaļas vadītāja Ramona Irbe ir pateicīgi par ierosmi sniegt bērniem pozitīvas emocijas un ugunsdzēsējiem novēlēja izturību un spēku.

Brigādes komandieris Vilnis Bents skaidro, ka ideja radusies, pārrunājot pieredzi, kas gūta, kopā ar bērniem veseļoties ārst-

niecības iestādēs: „Bērni ir mūsu nākotne, un no sirds ceram, ka tie, kuri kādu iemeslu dēļ ir nokļuvuši slimnīcās, sajūti mūsu sūtītās labās domas un ka šīs lietas *Spēka kastes* sniegs viņiem ugunsdzēsēja glābēja spēku veseļoties ātrāk. Sevišķi nozīmīgi tas ir šajā laikā, kad pastāv dažādi ierobežojumi un ārstēšanās slimnīcā bērnam var būt vēl lielāks pārdzīvojums nekā normālos apstākļos.”

VUGD darbinieki tika aicināti ziedot jaunas rotālietas, spēles, grāmatas un rakstāmpiederumus. Akciju aizsākuši kolēģi Vidzemes brigādē, un arī taipusē slimnīcu bērnu nodaļām sarūpētas *Spēka kastes.*

Inguna Spuleniece

OKTOBRĪ MŪŽĪBĀ AIZGĀJUŠĪ

Kuldīgas novads	Ojārs Kāpcings (1943)	Lolita Rozentāle (1960)
Maija Āboliņa (1937)	Maiga Mirdza Kārklīņa (1938)	Eduards Stepens (1941)
Austra Belševica (1928)		
Atis Gunivaldis Bērtiņš (1932)	Aivars Kleins (1974)	Skrundas novads
Astrīda Bulava (1930)	Uldis Krūmiņš (1957)	Juris Jurševskis (1950)
Modris Cimermanis (1954)	Maija Lakuča (1931)	Guntis Frickops (1961)
Jānis Griķītis (1955)	Emīlija Lāce (1920)	Marija Jaunzeme (1929)
Liana Hilda Hauptmane (1934)	Ausma Liberte (1948)	Vidarts Brūklis (1948)
Aigars Kalniņš (1965)	Valdis Linkovs (1941)	Velta Kinaste (1930)
Ivars Edmunds Kalniņš (1941)	Maigonis Muzikants (1952)	
	Guntis Naumanis (1962)	(Sagatavots pēc dzimtsarakstu nodaļu informācijas)
	Guntars Ozoliņš (1987)	
	Miķelis Reits (1941)	

NEDEĻAS VIESIS

Rezultāts ir komandas darbs

Kuldīdzniece NADIJA STRAZDIŅA nesēn Latvijas Reģionu televīzijas raidījumā *Īsi un konkrēti* diskutēja par problēmām, kas skar cilvēkus ar īpašām vajadzībām. Tas ir Nadijas brīvprātīgais darbs, bet ikdienā viņa ir fizioterapeite Kuldīgas slimnīcā.

„Stop! Divas reizes darbošos es, bet trešajā nodarbībā stāvēšu malā un darbosieties jūs, lai redzētu, vai esat apguvuši, kas jādara mājās.”

„Pareizākais variants ir šāds: nevis bērnu pielāgot aktivitātei, bet gan aktivitāti pielāgot bērnam,” iesaka Kuldīgas fizioterapeite Nadija Stražiņa.

Kāda pašlaik ir dienas kārtība? Pēc CV šķiet, ka ar 24 stundām diennakti ir par maz.

Tāds laikmets. Mājās darbu neviens klāt nepienesis. Primārais, protams, ir pamatdarbs slimnīcā – esmu fizioterapeite rehabilitācijas nodaļā. Pēc tam ir papildu darbi, pēc tiem – vēl papildu darbi un arī darbs internetā. Es daudz plānoju. Lielos vilcienos viss zināms līdz gada beigām: lielle plāni, mazāki un sīkāk sastrukturēti vēl mazāki, lai varu tikt līdz lielajiem. Man ir divi darba bloki: algotais un brīvprātīgais. Dažreiz tie sīkie darbiņi brīvprātīgajā darbā paņem vairāk laika un enerģijas.

Kā darbojaties brīvprātīgi?

Palīdzu sagatavot dokumentus, lai cilvēki ar īpašām vajadzībām var piedalīties sacensībās ārzmēs, lai viņiem ir iespēja tām arī sagatavoties. Jāpastāsta dalībnieka ģimenei, kas jāgatavo līdzī, jāiegādājas biļetes, jāmeklē atbalstītāji. Visu laiku jākoordinē.

Kas ir tie papildu darbi?

Esmu valdes locekle vairākās organizācijās un nodibinājumos. Vādu Speciālo sporta centru – to arī pati dibināju. Organizēju nodarbošanos un sacensības cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, bet skolotājiem – seminārus. Ir bijuši braucieni uz sporta spēlēm ārzmēs – tādi ir katru gadu, vienīgi šogad izpalika. Rakstu projektus. Darba pieteik. Lai visu izdarītu brīvprātīgajam darbam, vairākkārt esmu tam atvēlējusī atvaļinājumu.

Kā radās doma par Speciālo sporta centru?

Latvijā cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem, pabeidzot skolu, iesaiste fiziskās aktivitātēs nenotiek. Viņi zvana un prasa, ko lai dara: grib darboties. Nodibināju Speciālo sporta centru, un tā ir vieta, kur viņiem sanākt kopā un darboties.

Vai ar jaunajām tehnoloģijām esat uz tu?

Nav jau variantu. Vairākus gadus skandina, ka tehnoloģijas jāizmanto gan bērniem, gan skolotājiem. Pandēmijas laikā vairumam jāstrādā attālināti, un līnī arī fakts, ka lielākā daļa tomēr neprot tehnoloģijas izmantot. Grūtības rada tiešsaistē nokārtot kontroldarbu, cits neprot arī *ielogoties*. Īstenībā elementāras lietas.

Visu laiku arī administrēju trīs mājaslapas. Latvijas speciālās

olimpiādes mājaslapu esmu no-devusies citiem; Speciālā sporta centra lapu likvidēju, bet visu informāciju pievienoju mājaslapai www.nadija.lv.

Esat jaunajam atvērta?

Jā, tām lietām, kas ir vajadzīgas. Ja man ko uzspiedīs, būs – nē. Es skatos, vai jaunais man noderēs, vai darbā to izmantošu.

Lai pilnveidotos, daudz lasu. Dēls Elviss literatūru vairāk lasa angļu valodā. Tad viņš to, kas šķiet interesants, iesaka arī man. Vienā rakstā bija teikts: lai būtu veiksmīgs, jāiemācās vairāk teikt *nē*. Vārds *jā* cilvēku neatstā. *Jā* pateikt ir viegli. Pasakot *nē*, tu meklē argumentus.

Vai izmantojat šo metodi?

Visu laiku sacīju *jā*. Tomēr pēdējā laikā cenšos vairāk pateikt *nē*. Lasu arī zinātniskās publikācijas angļu un latviešu valodā. Vairāk popularizēju pielāgotās fiziskās aktivitātes – šo priekšmetu lasu studentiem Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā. Vairākus gadus lasīju par speciālo pedagoģiju. Trešajā un ceturtajā kursā kopā ir ap 120 studentiem, un darba ir daudz – sēžu un laboju kontrol-darbus, referātus. Ar viņiem iznāk strādāt arī attālināti. Nupat viens kurss beidzās, nākamais sāksies martā.

Liepājas Universitātē pabeidzāt doktorantūru. Ko pētījāt?

Sporta skolotāju attieksmi pret mācību procesu. Daļa no pedagogiem nodarbošanos neiesaista tos skolēnus, kuriem ir, piemēram, kustību traucējumi vai citas veselības problēmas. Šo attieksmi vajadzētu mainīt. Vajag atbilstoši tībrīža spējām iesaistīt, atrast piemērotu nodarbi.

Pētījumā parādījās, ka šāda problēma ir arī speciālajās skolās. Cilvēks nonācis izglītības iestādē, kur tādēim skolēniem paredzēta speciāla izglītības programma. Taču arī tur ir gradācija – maliņā nolikti tie, kuri sēž ratiņkrēslā, nerunā vai nedzird. Vairāk iesaistīti tie, kuri no rīta klausījos izglītības ministri Šuplinski. Programmas neesot gatavas – trūkstot materiālu. Kas nav gatavs? Neviens gatavu recepti nevar iedot. Visiem viena programma nederēs. Pedagogam ir standarts un paraugprogramma. Pašlaik tā cepšanās ir attaisnošana, ka nezina, ko darīt. Apju-

tas prasas papildu darbu. Par to jau arī ir stāsts. Augstskolu pabeidzot, ir apgūts priekšmets par pielāgotajām fiziskajām aktivitātēm, arī anatomija. Bet... šorīt no rīta klausījos izglītības ministri Šuplinski. Programmas neesot gatavas – trūkstot materiālu. Kas nav gatavs? Neviens gatavu recepti nevar iedot. Visiem viena programma nederēs. Pedagogam ir standarts un paraugprogramma. Pašlaik tā cepšanās ir attaisnošana, ka nezina, ko darīt. Apju-

„Lai visu izdarītu brīvprātīgajam darbam, vairākkārt esmu tam atvēlējusī atvaļinājumu.”

Tas prasas papildu darbu.

Par to jau arī ir stāsts. Augstskolu pabeidzot, ir apgūts priekšmets par pielāgotajām fiziskajām aktivitātēm, arī anatomija. Bet... šorīt no rīta klausījos izglītības ministri Šuplinski. Programmas neesot gatavas – trūkstot materiālu. Kas nav gatavs? Neviens gatavu recepti nevar iedot. Visiem viena programma nederēs. Pedagogam ir standarts un paraugprogramma. Pašlaik tā cepšanās ir attaisnošana, ka nezina, ko darīt. Apju-

nav. Kāpēc? Jo visiem viens variants nederēs. Skolotājam jāprot ar savu smadzeņu kapacitāti izdomāt aktivitāti konkrētām bērnam. Pareizāk būtu aktivitāti pielāgot bērnam, nevis bērnu – aktivitātei. Visi lai dara vienu, bet katrs ar savu sarežģītības pakāpi.

Man šķiet, ka darbinieku problēma vēl ir no padomju laikiem, kad visu iedeva jau gatavu. Tu beigsi skolu – tev būs darbs. Kad es savā laikā pabeidzu Paula Stražiņa medicīnas koledžu, nebija divu domu, ka man varētu nebūt darba. Viss jau sagatavots. Bija saraksts, pēc kura jāizvēlas vieta, kurā strādāt. Tādas opcijas – nestrādāt – nebija. Trīs gadi obligāti; ja tā nedarīja, tad draudēja atņemt mācību iestādes diplomu. Tagad jāiemācās visu iegūt pašam.

Ļoti aktīvi esat iesaistījies darbā ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Kāds bija sākums?

2000.gadā izveidoju pirmo pulciņu fiziskām aktivitātēm. Ar šo skolēnu grupu veicu pētījumu četrus gadus un 2004. gadā aizstāvēju to Sporta akadēmijā. Vēlāk kā fizioterapeite strādāju ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām dažādās ārstniecības un izglītības iestādēs. Toreiz izjutu zināšanu trūkumu darbam ar šādiem cilvēkiem. Zināt, kā izpaužas diagnoze, ir viena no rīta klausījos izglītības ministri Šuplinski. Programmas neesot gatavas – trūkstot materiālu. Kas nav gatavs? Neviens gatavu recepti nevar iedot. Visiem viena programma nederēs. Pedagogam ir standarts un paraugprogramma. Pašlaik tā cepšanās ir attaisnošana, ka nezina, ko darīt. Apju-

tas prasas papildu darbu. Par to jau arī ir stāsts. Augstskolu pabeidzot, ir apgūts priekšmets par pielāgotajām fiziskajām aktivitātēm, arī anatomija. Bet... šorīt no rīta klausījos izglītības ministri Šuplinski. Programmas neesot gatavas – trūkstot materiālu. Kas nav gatavs? Neviens gatavu recepti nevar iedot. Visiem viena programma nederēs. Pedagogam ir standarts un paraugprogramma. Pašlaik tā cepšanās ir attaisnošana, ka nezina, ko darīt. Apju-

pieredze, jo viņi ar savām atvasēm bija bijuši pie speciālistiem ārzmēs. Pacientu kļuva arvien vairāk – ne tikai no Kuldīgas apkaimēs, bet arī apkārtnējam pilsētā un vēl tālākām vietām. Ar laiku man bija uzkrāta krietna zināšanu bagāža.

Diemžēl bija arī tādi vecāki, kas bērnu atveda un sacīja, ka būs atpakaļ pēc stundas. Mana atbilde: „Nē! Stop! Divas reizes darbošos es, bet trešajā nodarbībā stāvēšu malā un darbosieties jūs, lai redzētu, vai esat apguvuši, kas jādara mājās.” Pāris reizi atskanēja šokējoša atbilde: „Nē, es maksāju naudu – ar bērnu jādarbojas jums...” Man bija tiesības no šādiem klientiem atteikties, un sadarbība neturpinājās. Man svarīga ir atgrieju to Sporta akadēmijā. Vēlāk kā fizioterapeite strādāju ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām dažādās ārstniecības un izglītības iestādēs. Toreiz izjutu zināšanu trūkumu darbam ar šādiem cilvēkiem. Zināt, kā izpaužas diagnoze, ir viena no rīta klausījos izglītības ministri Šuplinski. Programmas neesot gatavas – trūkstot materiālu. Kas nav gatavs? Neviens gatavu recepti nevar iedot. Visiem viena programma nederēs. Pedagogam ir standarts un paraugprogramma. Pašlaik tā cepšanās ir attaisnošana, ka nezina, ko darīt. Apju-

Ļoti aktīvi esat iesaistījies darbā ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Kāds bija sākums?

2000.gadā izveidoju pirmo pulciņu fiziskām aktivitātēm. Ar šo skolēnu grupu veicu pētījumu četrus gadus un 2004. gadā aizstāvēju to Sporta akadēmijā. Vēlāk kā fizioterapeite strādāju ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām dažādās ārstniecības un izglītības iestādēs. Toreiz izjutu zināšanu trūkumu darbam ar šādiem cilvēkiem. Zināt, kā izpaužas diagnoze, ir viena no rīta klausījos izglītības ministri Šuplinski. Programmas neesot gatavas – trūkstot materiālu. Kas nav gatavs? Neviens gatavu recepti nevar iedot. Visiem viena programma nederēs. Pedagogam ir standarts un paraugprogramma. Pašlaik tā cepšanās ir attaisnošana, ka nezina, ko darīt. Apju-

tas prasas papildu darbu. Par to jau arī ir stāsts. Augstskolu pabeidzot, ir apgūts priekšmets par pielāgotajām fiziskajām aktivitātēm, arī anatomija. Bet... šorīt no rīta klausījos izglītības ministri Šuplinski. Programmas neesot gatavas – trūkstot materiālu. Kas nav gatavs? Neviens gatavu recepti nevar iedot. Visiem viena programma nederēs. Pedagogam ir standarts un paraugprogramma. Pašlaik tā cepšanās ir attaisnošana, ka nezina, ko darīt. Apju-

Studente.

Kuldīgas slimnīcas laboratorijā 1999. gadā.

Kopā ar dakteri Jāni Dimantu tiek parakstīts zvērests.

Mediķu tradīciju vakars. Nadija ar slimnīcas vadītāju Ivaru Egliiti atklāj pasākumu, ienesot lāpu.

brīža, kad bērnam ir apstiprināta diagnoze. Speciālistiem jādarbojas ar ģimeni, jāsaparavo tam, ka tas būs vecāku darbs.

Kas liek šajā jomā virzīties uz priekšu?

Akadēmijā kursa beigās studentiem lūdz anonīmi uzrakstīt: kas noderēja, kas bija saprotams un kas ne, kas jāuzlabo, lai citiem studentiem varu kursu sagatavot vēl pilnīgāku. Mīnusus vienmēr uzskaitu un analizēju. Man ir svarīgi, lai sporta skolotājs spētu stundā nodarbināt ikvienu audzēkni, aktivitāti pielāgojot viņa tībrīža spējam. Studentiem lekcijās rādu praktiskus piemērus, kā nodarbošanos ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Lai iepazītu situāciju, esmu apbraukājusi vai visus Latvijas novadus. Ir gūta arī pieredze ārvalstīs, ko var pārņemt šeit. Ir redzēts arī tas, kā nedrīkst darīt. 2010. gadā biju iesaistīta vienā mācību projektā cilvēkiem ar intelekta attīstības un ar kustību traucējumiem. Pirmā nodarbība Latvijā – rādīju, kā iesaistīt skolēnus fiziskajās aktivitātēs. Pēc tam bijām Rumānijā, sasēdāmies aplī, un pēkšņi atskan: „Un tagad Nadija mums parādīs, kā varam pusi ratiņkrēslā iesaistīt aktivitātēs.” Radās neizpratne – mēs taču vēlējamies redzēt viņu pieredzi.

Dažreiz jāsāk domāt: „Vai cilvēkiem jādarbojas ar īpašām vajadzībām? Vairbūt man jāpauzē?” Ne no visiem, kuri iesaistījušies projektos, ir, ko mācīties. Kāpēc nelietderīgi tērēt laiku? Esmu pārliecinājusies, ka daudzās lietās esam aizgājuši citiem par priekšu. Nevar visu darīt vieni un otrajā stadijā esošie pie fizioterapeita nekad neatnāks. Strādāt var ar trešajā un ceturtajā stadijā esošajiem. Pēdējā laikā cilvēki kļūst arvien zinošāki. Zina, ko var dot fizioterapija.

Vai redzat jaunu kandidātu?

Bija Dace Steinberga – labi sadarbojamies, viņa daudz palīdzēja, bija mana labā roka, bet viņa tagad strādā Liepājā. Tiesām bijām kārtīga komanda. Jaunie nāk klāt, bet atdeva nav tik liela. Ir grūti atrast palīgu. Kad aicinu palīgos tiesāt sacensības, pirmais jautājums: „Cik par to maksās?” Reiz bija sarunāts, ka 16 jaunieši Kuldīgas manēžā starptautisko sacensību atklāšanā iesaistīs dalībvalstu karogus. Sacensību dienā pieci neatnāca, sazvanīt viņus nevarēja... Bet karogi jānes. Vai nākotnē viņi būs atbildīgi, nodēriģi darbinieki? Beigās situāciju izglāba deju skotības un ar kustību traucējumiem. Pirmā nodarbība Latvijā – rādīju, kā iesaistīt skolēnus fiziskajās aktivitātēs. Pēc tam bijām Rumānijā, sasēdāmies aplī, un pēkšņi atskan: „Un tagad Nadija mums parādīs, kā varam pusi ratiņkrēslā iesaistīt aktivitātēs.” Radās neizpratne – mēs taču vēlējamies redzēt viņu pieredzi.

Kādi būtu fizioterapeites nozīmīgi fakti? Vai mēs par sevi rūpējamies pietiekami – vai pievēršamies veselīgam dzīvesveidam?

Pēc manas pieredzes ir četras stadijas: pirmā – cilvēkam nav saprašanas, nav informācijas un vēlmes

nodarboties ar fiziskām aktivitātēm; otrā – informācija ir, bet nav gatavs iesaistīties; trešā – ir zinošs, iesaistās aktivitātēs, bet tikai speciālista uzraudzībā; ceturtā – iet gan pie speciālista darboties, gan patstāvīgi mājās strādā. Pirmajā vienī un otrajā stadijā esošie pie fizioterapeita nekad neatnāks. Strādāt var ar trešajā un ceturtajā stadijā esošajiem. Pēdējā laikā cilvēki kļūst arvien zinošāki. Zina, ko var dot fizioterapija.

Kādu atceraties sākumu mazpilsētā?

Bija grūti. Piektdienas vakaros braucu projām uz Rīgu. Daudz jādežurē arī nakts. Pēc diviem gadiem jau kļuva par vecāko laboratoranti.

Tomēr pēc trim gadiem šeit palikāt.

Jā. Bērniņš piedzima. Īstenībā grūti bija Kuldīgu pieņemt. Ja toreiz tā būtu tāda kā šodien, uzreiz patīktu. Tolaik pilsēta bija pelēka, neko romantisku neredzēju. Sākumā pietrūka Rīgas dzīves, jo tur bija daudz kur iesaistījusies, bija draugi. Kuldīgā nebija, kur izpausties.

NADIJA STRAZDIŅA

- Kuldīgas slimnīcas fizioterapeite
- Speciālā sporta centra vadītāja
- Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas docētāja
- Veselības un fiziskās aktivitātes mācību koordinatore Kuldīgas novadā
- Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma pasniedzēja

Izglītība:

- ◆ Liepājas Universitāte (doktorantūra),
- ◆ Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija,
- ◆ Latvijas Universitāte,
- ◆ Latvijas Universitātes P.Stražiņa medicīnas koledža.

Profesionālā kvalifikācija:

- ◆ fizioterapeite,
- ◆ visu izglītības pakāpju un līmeņu sporta skolotāja,
- ◆ sociālo zinību skolotāja,
- ◆ speciālās pamatizglītības skolotāja,
- ◆ feldšere-laborante.

Daži nozīmīgi fakti:

- 2007 – nominācija *Gada sporta skolotājs, treneris* (izvirza Latvijas Paralimpiskā komiteja)
- 2010 – nominācija *Gada sporta skolotājs* (izvirza Kuldīgas novads)
- 2011 – Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) pateicības raksts, Latvijas Izglītības inovācijas balva, Kuldīgas novada Goda balva
- 2011 – konkursā *Drosmīgo ideju atbalsta programma* uzvar Elvīsa Stražiņa un Nadijas Stražiņas kopprojekts *Apmācības spēļu un izausmes analītiskas platforma bērniem ar speciālām vajadzībām*
- 2012 – iespēja Latvijas delegācijas sastāvā doties uz paralimpiskajām spēlēm Londonā
- 2013 – IZM atzinības raksts par nozīmīgu ieguldījumu bērnu un jauniešu ar invaliditāti sporta attīstībā
- 2014 – sabiedrības balsojumā par *Gada balvu medicīnā 2013* nominācija kategorijā *Gada rehabilitācijas speciālists 2013*; IZM pateicības raksts
- 2019 – grāmatas *Bocce Practical Guide (Bočes rokasgrāmata)* līdzautore
- 2015–2020 – dažu zinātnisku publikāciju autore un līdzautore

Lāde pirms tam, kad Nadija to restaurēja. Pēc restaurēšanas.

bija jānostrādā. Nostrādāju nedēļu, kad uz tikšanās uzaicināja galvenā ārste Dzidra Šube. Saņēmu aizrādījumu, ka mati jātur zem cepurēm. Man tolaik bija gari mati, un tos vienmēr sasēju ar atlasa lenti. Gredzenus un auskarus darbā nedrīkstēja nēsāt. Toreiz visai strupī atbildēju, ka tā nedarīšu – var mani atlaist no darba. Neatlaida.

Kādu atceraties sākumu mazpilsētā?

Bija grūti. Piektdienas vakaros braucu projām uz Rīgu. Daudz jādežurē arī nakts. Pēc diviem gadiem jau kļuva par vecāko laboratoranti.

Tomēr pēc trim gadiem šeit palikāt.

Jā. Bērniņš piedzima. Īstenībā grūti bija Kuldīgu pieņemt. Ja toreiz tā būtu tāda kā šodien, uzreiz patīktu. Tolaik pilsēta bija pelēka, neko romantisku neredzēju. Sākumā pietrūka Rīgas dzīves, jo tur bija daudz kur iesaistījusies, bija draugi. Kuldīgā nebija, kur izpausties.

patika šaušana un galda teniss.

Ko tagad darāt brīvā laikā?

Satiekos ar dēla Elvīsa ģimeni, mazbērniem Otto un Emmu. Otto ir trīs gadi, viņš jau pazīst burtus, arī skaita. Elviss vienu dienu stāstā, ka viņš lasījis pasaku, nākamajā dienā mazais prasījis, lai to izlasa vēlreiz. Elviss lasa ar, bet Otto apstādina, sakot, ka tagad lasīs viņš. Visu tekstu nostāstījis viens pret vienu. Emmai nupat palika 11 mēneši. Ar bērniem jānodarbojas. Uz ielas bieži redzama aina, ka mamma iet, deguns telefonā, bērns savā gadiem jau kļuva par vecāko laboratoranti.

Vai skolas laikā sportojāt?

Trenējos un piedalījos vieglatlētikas sacensībās garajās distancēs. Ilgus gadus skrēju arī Kuldīgā. Vēl

Inta Jansone Nadijas Stražiņas arhīva un autores foto

NOVADOS

Kuldīgas novadā

ĒDOLĒ

Kultūras namā Oļģerta Visvalža Grūbes fotoizstāde *Ceļojumu pieturas*.

GUDENIEKOS

Basu tautas namā ekspozīcija *Suitu godi*.

Basu bibliotēkā *Kuldīga un...* – Oļģerta Visvalža Grūbes fotoizstāde.

KABILĒ

Bibliotēkā Jeļenas Egļiņas lielzmēra ziedi.

KURMĀLĒ

Izstāžu zālē *Kuldīgas paletes* dalībnieka Edmunda Puķes gleznas.

Pagasta pārvalde aicina iedzīvotājus līdz 30. XI sūtīt Kurmāles sveicie-

nu Latvijai 102. dzimšanas dienā. Vismīļākā fotogrāfija, kas tapusi pagastā, jāšūta e-pastā: kurmale@kuldiga.lv ar norādi *Izstādei*.

Priedaines bibliotēkā līdz gada beigām Artas Brices fotostāsti *Ja fotogrāfijas prastu runāt*.

TURLAVĀ

Bibliotēkā līdz 15. XII Vladislava Kundziņa fotoizstāde *Āfrika*.

LAIDOS

Bibliotēkā līdz 15. XII Daces Zeltiņas un Elīnas Šuršinas gleznu izstāde *Divas pasaules*.

Sermītes bibliotēkā līdz 31. XII Valdas Zariņas fotogrāfijas.

RENDĀ

Bibliotēkā Inas Sņikeres rokdarbi un aprūpes centra *Kurzeme* Veģu filiāles keramikas pulciņa darbi.

SNĒPELĒ

Bibliotēkā novembrī *Kuldīgas paletes* gleznu izstāde *Runču laikā*.

Skrundā

Kultūras namā līdz 19. XI fotoizstāde *Ukraina, Karpati – daba, cilvēki*.

RAŅĶOS

Bibliotēkā līdz 16. XI izstāde *Baznīcu zvanu vēsture*.

RUBDĀRŽOS

Kultūras namā Vladislava Kundziņa fotoizstāde *Ziedi*.

Alsungā

TIVMC Ingas Ozolas pirmā fotoizstāde *Rītausma*.

AKTĪVS DZĪVESVEIDS

Baudīt dabu

Laikā, kad jāievēro daudz ierobežojumu, brīvo laiku var lieliski pavadīt, izstaigājot tuvākas un tālākas dabas takas.

PĒTEREZERA DABAS TAKA

Tā meklējama Dundagas novadā. Lokveida ceļš ir aptuveni 3,4 km garš un ved pa taciņām, laipām, kāpnēm.

BRĪVĪBAS TAKA LIEPĀJĀ

Lokveida taka ir 10 km gara. Tās iziešana aizņems apmēram 3,5 stundas. Ieteicams sākt pie Redāna, kas ir daļa no 19. gs. beigās būvētā cara laika cietokšņa Tosmares ezera krastā. Var izstaigāt palikušās cietokšņa būves un redzēt nesenā Karostas festivāla laikā tapušos mākslinieku lielformāta gleznojumus uz cietokšņa sienām un citas instalācijas.

Tālāk maršruts ved caur dumbrāju – skaistu, purvainu apvidu – un aizved līdz jūras cietokšņa krasta artilērijas baterijai Nr. 2, kas uzbūvēta vistālāk no krasta. Pastaiga turpinās līdz diviem unikāliem tālmēra torņiem, ko padomju karaspēks uzcēlis 1940. un 1954. gadā. Turpinājumā ved gar Baltijas jūras krastu, beigās – gar Liepājas nocietinājumu kanālu.

TAKA GAR GLEZNAINO ROJAS UPI

To ieskauj pirmatnīgs mežs, un dabas taka pieejama gan gājējiem, gan riteņbraucējiem, bet ziemā ir interesanti braukt ar distanču slēpēm. Rojas upe ir iecienīta laivošanas un supošanas vieta. Izveidotas trīs distances – 2 km, 7 km un 15 km garas, lai katrs var izvēlēties piemērotāko. Tāpat ir četras atpūtas vietas ar ugunsgrābi, labierīcībām, soliēm,

Aklā purva taka Daudzeses pagastā.

vingrošanas stieņiem un šūpolēm.

IZMEST RĪVAS LOKUS

Jūrkalnē ir dabas taka *Rīvas loki*, kuras augšup un lejup vedošie ceļi atklāj ainaviskus skatus. Pie Labraga jūrā ietek viena no skaistākajām mazupītēm – Rīva. Tur, kur tai pāri iet lielceļš, blakus ir atgāžņu tipa koka tilts un lielu ēku drupas. Tur kādreiz celta papes fabrika. Blakus čalo ūdenskritums un pastaigā aicina Rīvas upes ieleja.

Rīvas loki sākas pie Ulmales-Labraga luterāņu baznīcas, un tie pieejami visu gadu, katram gadalaikam piešķirot savu nokrāsu. Pirmie 3 km ir visvieglākie, un tos bez grūtībām pieveiks arī vecāki ļaudis. Nākamie trīs ir atraktīvāki, un tur ieteicams trekkinga nūjas. Abi posmi iezīmēti ar zaļu krāsu. Turpretim pēdējie

2 km ir saldais ēdiens ekstrēmāku pārgājienu cienītājiem – bez marķējuma un ar daudziem šķēršļiem upes krastos.

KUR IR AKLAIS PURVS?

Aklā purva taka (3 km) atrodas Daudzeses pagastā 90 km no Rīgas. Tā ir cilpveida un veidota kā koka laipa ar skatu platformām. Sākumā un beigās ved cauri mežam, bet skaistākā vieta ir tālākajā punktā, kur laipa vijas gar Ģirupes ezeriņu. Tur izveidota jauka platforma ar atpūtas soliņiem. Purvā sastopamas vairākas aizsargājamas putnu un augu sugas.

PIETURAS PUNKTS – LIMBAŽI

Limbažu Lielezera dabas taka ir 3,6 km gara. Sākumā ir neliels skatu tornis putnu novērošanai. Vieta ir labiekārtota, celiņi veidoti no koka. Pāri upītei, ko dēvē par Donaviņu, ir koka tiltiņš.

SVECIŠU VAKARI

Kabilē 14. XI 15.00 Gatviņu kapos, 16.00 Kabiles kapos.

Kurmālē 15. XI 11.00 Segļu, 11.30 Kurmāles, 12.00 Siliņu, 13.00 Pūķu, 13.30 Paulīnes, 14.00 Pūcu, 14.30 Ēmu, 15.00 Viļenieku, 15.30 Vilgāles kapsētā.

Raņķos 21. XI 15.00–16.00 Irbes kapsētā sveces aizgājēju piemiņai tiks iedegtas, skatot mūzikai.

Skrundā 21. XI 16.00 Sila kapsētā, 17.00 Baznīcas kapsētā.

Pelčos 22. XI 13.00 Bišavu, 14.00 Rimzātu, 15.00 Ģiņu, 16.00 Pelču kapos.

Nīkrācē 21. XI visi aicināti nolikt sveces Purvakroga, Miera, Tukumā, Priednieku, Līgutu un Nīkrāces kapsētā.

Kuldīgā 22. XI piederīgie aicināti iedegt sveces Meža, Kalna un Annas kapos.

Rendē 22. XI pagasta kapsētās.

Laidos 29. XI pagasta kapsētās.

IZSTĀDES KULDĪGĀ

Muzejā 22. XI Imanta Ziedoņa fonda *Vieglī* izstāde *Kur zeme tā*; izstāde *Dvēseju puteņi*: filmas aizkadri, tērpi, vēsture.

Mākslas namā

Līdz 29. XI *Jēkabam Bīnem – 125*; fotogrāfu-domubiedru *Ceļojumu piezīmes. Slovākija*.

Bibliotēkā novembrī interaktīva izstāde *Francija e-ceļojumā. Dzīvie attēli*.

Vecajā rātsnamā *Radi rotājot*. Autori: Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra pulciņi *Keramikas meistardarbnīca* un *Stikla burvīgās pārvērtības*.

Adatu tornī ekspozīcija par adatām.

Līvijas Rezevskas izstāžu zālē pastāvīgā ekspozīcija.

IZRĀDES UN KONCERTI

Ēkultūra: skaties no mājām!

Kultūras ministrija un tās iestādes atsāk piedāvāt atjaunotus resursus **#Ēkultūra**, aicinot iedzīvotājus ārkārtējās situācijas laikā visdažādākajās kultūras norisēs iesaistīties virtuāli, savukārt e-pakalpojumus saņemt, iestādes neapmeklējot.

Dailes teātris ir novembra jubilārs un šomēnes digitāli atvērs aizkulises. Sadarbībā ar portālu *Delfi* tiek gatavota rakstu sērija *Dailes teātrim – 100*, kurā tiks atklāta ikdienā neredzamās dzīves daļa, stāstot par kultūru un tās radīšanu. No 19. novembra teātra vietnē varēs izstaigāt kostīmu izstādi *Tuvāk kailumam*, kurā iekļauti 40 izrāžu tērpi:

gan vēsturiskie, gan mūsdienīgi.

Jaunais Rīgas teātris no 27. novembra interneta vietnē www.agentura.jrt.lv piedāvās šovasar filmēto daudzsēriju mākslas filmu *Agentūra*.

Latvijas Nacionālais teātris valsts svētku gaidās sagatavojis ko īpašu skolēniem, no 16. līdz 26. novembrim piedāvājot digitālu izrādi *Tikšanās vieta* –

Informācija par #Ēkultūras piedāvājumu un e-pakalpojumiem atrodama portālā www.km.gov.lv.

Rīgas pilsētas II teātris, kas iekļauta programmā *Latvijas skolas soma*.

Teātra trupas Kvadrifrons interaktīvā klausāmizrāde *Rolanda dziesma* pieejama līdz novembra beigām. Tā nominēta 2019./2020. gada sezonas *Spēlmaņu nakts* balvai kategorijā *Gada notikums digitālajā vidē*. Izrādi var noklausīties pa telefonu, un individuālu pieejas kodu var saņemt trupas vietnē www.kvadrifrons.lv.

Klasiskās mūzikas koncertu klāsts ir papildināts. Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris izveidojis *LNSO digitālo koncertzāli*. Noteiktos datumos vietnē *YouTube* bez maksas var klausīties koncertu videoierakstus. Liepājas simfoniskā orķestra mājaslapā redzams koncertinterviju cikls *Tuvāk*, izglītojošs koncerts bērniem un koncertsaruna *Mūzika kultūrvēstures telpā*, tāpat papildināts orķestra piedāvājums vietnē *Replay.lv* un *Latvijas Radio 3 – Klasikas arhīva*.

Muzeji ārkārtējās situācijas laikā ir atvērti, tomēr arī virtuālais piedāvājums kļuvis bagātāks. Rundāles pils muzejs papildinājis krātuvi ar īsfilmiem par mākslas stiliem un ar digitalizētajiem krājuma priekšmetiem.

PĀRDOD

OPEL ZAFIRA, 1,9, D, jauna TA (nod. uz gadu), 2200 eiro. Cena runājama. Tālr. 29929227.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, iebūvējamus skapjus, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Plašs žāļūziju un pretinsektu sietu piedāvājums. Veic mērīšanu un montāžu. Mucenieku ielā 25, tālr. 28448638, Gravas ielā 1, tālr. 28378818.

Pārdod **METĀLA JUMTUS** un no-tekstēšanas no ražotāja. Cena – no 5,50 EUR/m². Tālr. 20211377.

Pārdodam svaigi atdzēsētus **CŪKGA-ĻAS** pusliemeņus (svilinātus). Vidējais pusliemeņa svars: 40–45 kg. Cena – 2,40 EUR/kg. Piegāde bez maksas. Tālr. 28926174.

GRAUDUS, miltus. Tālr. 29560864.

KARUPEĻUS 'Vineta', 'Gala', 'Redstar'. Sarkanie: lielie – 25 centi/kg, vidējie – 20 centi/kg, mazie – 5 centi/kg, brāķētie – 5 centi/kg. Bez ķīmijas. Tālr. 29831003.

Viršu **MEDU** (1 l – 10 eiro, 3 l – 28 eiro), ziedu medu (3 l – 18 eiro). Piegāde. Tālr. 22163980.

SIA Vēvers pārdod priedes skaidu kuri- nāmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena – 130 eiro. Tālr. 26651831.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar piegādi Kuldīgā, 128,80 eiro par paleti. Tālr. 20331463.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

SIA **AJG plus** – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumus **MALKU**; sausu, skaldītu malku; sausu, 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Visu veidu **MALKU**. Tālr. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 28750000.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 27195825.

MALKU – skaldītu un klučos. Tālr. 27811870.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

PĒRK

Pērk meža, lauksaimniecības **ZEMI** (arī aizaugušu ar krūmiem, izstrādātu, mitru, ar mājām u.c.). Var piedāvāt arī zemes nomu. Izskatīšu visus piedāvājumus. Tālr. 28963556.

AUTOMAŠINAS. Tālr. 28679476.

MEŽUS, cirsmas, malku. Tālr. 26544462.

Lapkoku **CIRSMAS**. Tālr. 27811870.

Oša, kļavas, bērza **ZĀĢBAĻĶUS**. Tālr. 29428876.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA Lāses AM kautuve iepērk piena **GOVIS**, gaļas **LIELLOPUS, TEĻUS, BUĻĻUS** kautsvārā. Piemaksas par daudzumu. Transports bez maksas. Samaksa par lopiem 7 dienu laikā. Tālr. 29353243.

JĒRUS līdz 12 mēn. Tālr. 29254530.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakal. Tālr. 29886349.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 22728888.

Vēlos iegādāties savai kolekcijai Rīgas porcelāna rūpnīcas **TAUREŅUS**. Samaksa – līdz 70 EUR. Tālr. 26756615.

VAJADZĪGI

SIA **Silja** (40003264664) aicina savā komandā Kuldīgā precīzāko, ātrāko, loģiskāko un pozitīvāko lauksaimniecības tehnikas **MEHĀNIKI**. Atalgojums – sākot ar 900 EUR (bruto). CV un motivācijas vēstuli līdz 30. novembrim sūtīt: silja@silja.biz.

SIA **IMK** (41203037543) aicina **DARBĀ**: krāsotāju, špaktelētāju, flīzētāju, koka karkasu māju būvnieku. Vēlama darba piedze un angļu valodas zināšanas. Darbs Zviedrijā, dzīvesvietu nodrošina. Alga – sākot ar 12 EUR/st. Tālr. 26046209.

SIA **Rietumu būvniecība** (41203068543) meklē enerģisku demontāžas **BRIGĀDES VADĪTĀJU** un **STRĀDNIKUS** lielam darba apjomam. Par efektīvu darbu nodrošināsim efektīvu samaksu. Bruto stundas likme – 9,99 EUR. Tālr. 26677889.

DAŽĀDI

ZIEMAS RIEPAS par labām cenām, īpaši izdevīgi – pasūti! Tagad strādājam arī sestdienās. Tālr. 29242556, 26669624, merano.lv.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Veicam visu veidu **JUMTA** un **CELTNIECĪBAS** darbus. Tālr. 26844885.

Telpu **KOSMĒTISKAIS REMONTS**, jumtu darbi, maiņa, fasādes apdare, materiālu piegāde. Tālr. 26269909.

Siltinām mājas ar **EKOVA TI**, granulām un termoputām. Tālr. 26748235.

Ēku siltināšana ar **EKOVA TI**. Aizpildām ēku gaisa spraugas. Tālr. 25624247.

Plīts, sildmūru, apaļu un podiņu krāšņu, skursteņu **MŪRNIKS, TĪRĪTĀJS, RESTAURĒTĀJS**. Tālr. 27485149.

Ķēžu **EKSKAVATORA** pakalpojumi (5,5 t). Tālr. 26046209.

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavošana; mežaudzes novērtēšana; cirsmu dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupicu ierīkošana un atjaunošana. Tālr. 27226777.

Tīra **AKAS**. Tālr. 26018109.

VĒLAS ĪRĒT

DZĪVOKLI. Tālr. 22190033.

PATEICĪBA

Liels paldies Kuldīgas pasta nodaļas pastniekiem par pacietību un arī par nepacietību, pasta operatorēm par sapratni, un vissirsnīgākais paldies Maritai Jansonei par iejūtību un nesavtīgumu laikā, ko pavadījām visi kopā.

Guna Āboliņa

LĪDZJŪTĪBAS

*Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē
Mums neiznāks ar tevi parunāt.*

/I.Mežnora./

Izsakām līdzjūtību bijušā kolēģa **ĒVALDA DRUVIEŠA** tuviniekiem.
Kuldīgas 2. vidusskolas kolektīvs

*Pār tavu sirdi un darbīgo mūžu
Zemes māte nu villaini segs.*

/N.Dzirkale./

Izsakām līdzjūtību Inītai Videniecei, dēlu pāragri zaudējot.

Kolēģi slimnīcā

*Zināj' dienu pie dieniņas,
Vienu dienu nezināju:
To dieniņu nezināju,
Kad zūd manis augumiņš.*

/T.dz./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Inītas Videnieces ģimenei, dēlu un brāli **ANDRI** pāragri zaudējot.

Maņģenes ielas 1. mājas kaimiņi
Mežvaldē

*Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu.*

/O.Lisovska./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuviniekiem, **ANDRI VIDENIEKU** mūžībā pavadot.

Bijušie kolēģi

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Videnieku ģimenei, dēlu zaudējot.

Ilva, Ingus

Koks nezina, kad vētrā tas lūzīs.

/O.Rikmanis./

Uz mūžu šķiramies no tevis, mūsu **BIRUTIŅAS**. Aizvadīti gandrīz 70 sa-
prašanās, uzticēšanās un jaukas
draudzības gadi. Ardievu, mūsu gaišā,
labestīgā dvēsele!

Mūžīgu mieru novēl klasesbiedri

*Apģūlusi man' māmiņa
Zem zaļās velēniņ's;
Gana bija piekususi,
Garu mūžu dzīvodam'.*

/T.dz./

Visdziļākā līdzjūtība Sintijai, mammi-
tī mūžībā pavadot.

Kaimiņi Līga un Armands

*Par vienu cilvēku tuvāko
Tev tagad mazāk būs.
Sirds zaudēto
Līdz mūža galam neatgūs.*

/J.Osmanis./

Izsakām līdzjūtību Ērikam, brāli mūžībā pavadot.

Kolēģi Pelču pagasta pārvaldē

Izsakām līdzjūtību **INĀRA BROŠA** tu-
viniekiem, viņu smilšu kalniņā pavadot.
Bijušās kultūras nama kolēģes Ēdolē
Austra un Inese

LAIKA PROGNOZE**Silts rudens turpināsies**

Novembra pirmās dekādes **laika apstākļu un dabas parādību bilance bijusi diezgan rai-
ba – par to vēsta sociālie tīkli.**

3. novembra naktī Alsun-
gas pusē kādās sūtu mājās pie
Zvirgzdu ezera lauka termometrs
rādījis +15,1 grādu, un dabas vē-
rotājs Juris Lipsnis to salīdzina
ar Jāņiem, kad tur fiksējis tikai
+12,3. Savukārt pirmdienas rītā
kāds kuldīdznieks zēlojās, ka viņ-
nam aizsālis auto. Tonakt dažviet
bija zem nulles, un to apliecina
arī Latvijas Vides, ģeoloģijas un
meteoroloģijas centra (LVĢMC)
novērojumi. Tīkmēr citi fotoga-
lerijās turpināja ievietot saulaini

rudenīgus skatus. Kādreiz pēc
Mārtiņiem (10. novembra) notei-
ca, kāda būs ziema. Šogad nebija
ne sala, ne arī ļoti silta laika ar
skaidrām debesīm. Toties Kurze-
mē, tostarp Kuldīgā, un arī daž-
viet Vidzemē ir redzēts krītošs
meteoriīts. Šāda parādība gan
laika apstākļus nevarētu ietek-
mēt. Sinoptiķi prognozē mērena
rudens turpināšanos ar tādām
dienām, kad siltums novembrī ir
virs normas.

Pēc LVĢMC ziņām līdz svē-
tdienai pie mums joprojām būs
mazkustīgas mākoņu zonas –
tas nozīmē, ka nokrišņu nebūs.
Svētdienas rītā lietus gaidāms

Viduskurzemē un Liepājas pusē,
pēcpusdienā tas aizvirzīsies uz
Ziemeļkurzemi. Debesis gan vēl
būs apmākušās, bet bez nokriš-
ņiem. Līdz otrdienai pastāvīgs
būs DA vējš, tad tas sāks pūst no
rietumiem. Sestdiena mūsupusē
vēl pavēsa: dienā ap +6, bet no
svētdienas siltums pieaugs, sa-
sniedzot pat +11. Arī naktis diez-
gan siltas (ap +5) – sals Kurzemē
nav gaidāms.

Daina Tafelberga

VIKA SIA «Vika Wood»
kokzāģētava **PĒRK**
egles un priedes **zāģbaļķus**.

Sīkāka informācija pa tālruni **26443376**.
Papildu informācija www.vikawood.lv.

www.kurzemnieks.lv

Abonē e-avīzi

un lasi jaunākās ziņas savā datorā!

VĀRDADIENAS

No 14. līdz 21. novembrim
 14. Fricis (140), Vikentījs (106),
 Vincents (107)
 15. Leopolds (103), Undīne (439), Unda
 (86)
 16. Banga (12), Glorija (144)
 17. Hugo (652), Uga (17), Uģis (2244)
 18. Aleksandrs (34 271), Doloresa (34),
 Brīve (1)
 19. Elizabete (3715), Liza (66), Līza (26),
 Betija (303)
 20. Anda (2881), Andīna (45), Vigo (135)
 21. Zeltīte (350), Andis (3820)
Populārākie: Elizabete un Aleksandrs.

Karalisks vārds

Elizabete Rublāne, kuldīdzniece, studē žurnālistiku Rīgas Stradiņa universitātē:
 – Mamma gribēja saukt par Madaru, tētis – par Elizabeti. Mamma, meklējama kompromisu, teica, ka varētu dot abus. Bet tētis negribēja, jo Elizabete jau ir diezgan garš vārds. Mamma piekāpās. Es savu vārdu nemainītu ne pret ko, jo tas ir tāds karalisks. Man no bērnības patīk tie, kurus var saīsināt un izdomāt iesauku. Manējo var saīsināt kā Betu. Daži draugi arī tā sauc. Par Betu vai Be-tiņu – krusttēvs un vecvecāki, bet tētis bērnībā sauca par Betku. Kāds viens mani sauc arī par Beču. Vārds katram ir laimes nesējs: ja mani sauktu citādi, man būtu citādāka personība. Elizabetes vārda skaidrojums atbilst man: tiecas uz mērķiem, ir spītīga, ar lielām ambīcijām. Elizabetes var būt sabiedriskas un ļoti draudzīgas, bet var laiku pavadīt vienatnē. Arī man patīk būt ar draugiem, bet arī pabūt vienatnē. Patīk satikt kādu vārdamāsu – pazīstu vismaz piecas. Klasē bijām divas, arī mūzikas skolā. 2000. gadu sākumā šis vārds bija ļoti populārs. Ģimenē vārdadienas novembrī ir man (19.), tētim Aleksandram (18.) un brālim Mārcim (10.). Jauki, ka varam pasvinēt ar kūciņu un šampanieti.

Rūta Mediņa (Jauno žurnālistu skola), Elizabetes Rublānes arhīva foto

R GRUPA
SIA «R Grupa» (reģ. nr. 50003603631)
AICINA DARBĀ
autovadītāju
darbam uz šķeldas konteinervedēja.
 Darbs uz «Scania R 440» Kurzemē.
 Prasības kandidātiem:
 • CE kategorijas autovadītāja apliecība.
 • hidromanipulatora vadītāja apliecība.
 • 95. kods un autovadītāja tahogrāfiskā karte.
 • vēlama pieredze līdzīgā amatā.
 Atalgojums, sākot no 1200 EUR mēnesī (bruto).
Interesēties pa tālruni 29294295.

ĀRSTI KONSULTĒ KULDĪGĀ
KULDĪGAS SLIMNĪCĀ, AIZPUTES IELĀ 22
KONSULTĒS UN PIEŅEMS PACIENTUS ĀRSTI:
20. NOVEMBRĪ UN 10. DECEMBRĪ
25. NOVEMBRĪ
CENAS:
 Flebologa konsultācija+ kāju vēnu DUPLEX sonogrāfija **40 EUR**
 Dermatologa konsultācija: **35 EUR**
 Optiskā dermatoskopija: **10 EUR**
 darba dienās 9:00-17:00
 Pieraksts pa tālr.: **27 866 655**

Dr. INTS ŪDRIS
 "Veselības centrs 4" filiāles "Baltijas Vēnu klīnika" asinsvadu ķirurgs, flebologs. Klīnikas vadošais speciālists. RAKUS asinsvadu ķirurgs.

Dr. VITA PRIEDĪTE
 "Veselības centrs 4" filiāles "Dermatoloģijas klīnika" dermatoloģe.

TOLMETS
 www.metko.lv
 Mederu iela 8, Kuldīga, tālr. 26567540.
Iepērkam METĀLLŪŽŅUS, melnus un krāsainus.
 ✘ Noņemam automašīnas no uzskaites.
 ✘ Nodrošinām transporta un konteineru pakalpojumus, objektu demontāžu.

Latvijas Finieris
Bērza finierkluču iepirkšanas cenas koklaukumā **Kuldīgā**, Kuldīgā, Ganību ielā 12 (cenas ir informatīvas) www.finieris.lv, tālr. 29126139.

Sortiments	Lobīšanas cilindru diametru grupas, cm	Nominālgarums, cena, EUR/m ³	
		2,70 m	5,40 m
B šķiras finierkluči	14 - 15,9	25	25
	16 - 17,9	50	50
	18 - 20,9	75	75
	21 - 24,9	100	100
	25 - 29,9	105	105
	30 - 39,9	105	105
E šķiras finierkluči	> 40	90	90
	21 - 24,9	105	105
	25 - 29,9	125	130
	30 - 39,9	125	130
Brāķēts papīrmalkā	6 - 70	20	
	Neatbilstošs	15	
	Ar metālu	10	

Pērkam meža īpašumus, tālr. 28600122, e-pasts: lfmezs@finieris.lv

ATJAUNO VANNU EMALJU.
 Tālrunis 20605520.

Ēi mūsdienīgi!
 www.307.lv
 Studinājumu laikrakstā **Kurzemnieks** iesniedz ērti no sava datora
307.lv

PĒRKAM
Augošu koku cirsma un sortimentus pie ceļa
Meža īpašniekiem:
 • Veicam bezmaksas konsultācijas;
 • Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsmu iestīgošanā;
 • Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.
Metsā
 Telefoni informācijai: 29150470, 67804343
 www.metsaforest.com/lv

NOVEMBRA ERUDĪTS
 Atbildi meklējiet kādā no **Kurzemnieka** numuriem un līdz 16. novembra 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Cik darbinieku strādā uzņēmumā Vēvers?

Atbilde. Rakstniece, novadniece Andras Manfeldes jaunākā grāmata ir Dubultu pasaka bērniem un vecākiem *Kaķis mākoņos*.
Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Rasma Stepe, Ausma Kreidere, Ingars Neimanis, Gunta Folkmane, Daina Gerente, Velta Višņevska, Gunta Grundmane.

Konkursu atbalsta veikals **Pindzele** RADOŠIEN CILVĒKIEM

Cienījamie klienti!

✓ Ārkārtējās situācijas laikā līdz 6. decembrim laikraksta **Kurzemnieks** reklāmas nodaļa darbdienās klientus apkalpos no 9.00 līdz 12.00.

✓ Sludinājumu **Kurzemniekam** attālināti var ievietot portālā **307.lv** (nospiežot ikonu **Kurzemnieks**).

✓ Sludinājumu var iesūtīt arī e-pastā: **sludinajumi@kurzemnieks.lv**.